

OFFICE
COPY

**BANK OF BAKU
AÇIQ SƏHMDAR
CƏMİYYƏTİ**

31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il üzrə
Konsolid edilmiş Maliyyə Hesabatları

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MÜNDƏRİCAT

---

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT	1
MÜSTƏQİL AUDİTOR RƏYİ	2
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Mənfəət və ya zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabat	3
Digər məcmu gəlir haqqında konsolidə edilmiş hesabat	4
Maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında konsolidə edilmiş hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat	7-8
Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına qeydlər:	
1. Ümumi məlumat	9
2. Mühüm mühasibat uçotu qaydaları	10
3. Yeni düzəliş edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının (MHBS-lər) tətbiqi	22
4. Dəyersizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat	26
5. Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri	27
6. Digər gəlirlər	27
7. Əməliyyat xərcləri	28
8. Mənfəət vergisi	28
9. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	29
10. Banklar və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	30
11. Müştərilərə verilmiş kreditlər	30
12. Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	33
13. Digər borc qiymətli kağızları	33
14. Əmlak və avadanlıq	34
15. Qeyri-maddi aktivlər	35
16. Digər aktivlər	35
17. Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	36
18. Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	37
19. Buraxılmış borc qiymətli kağızları	38
20. Digər öhdəliklər	38
21. Subordinasiya borcu	39
22. Səhmdar kapitalı	39
23. Şərti öhdəliklər və təəhhüdlər	39
24. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	41
25. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	42
26. Kapital adekvatlığı	43
27. Riskin idarə edilməsi qaydaları	44

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT

Rəhbərlik Bank of Baku Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və onun törəmə müəssisələrinin ("Qrup") 31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, eləcə də həmin tarixə bitən il üzrə əməliyyat nəticələri, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri düzgün əks etdirən konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Mühəsibat uçotu qaydalarının müvafiq şəkildə seçilməsi və tətbiqinə;
- Məlumatların, o cümlədən mühəsibat uçotu qaydalarının müvafiq, mötəbər, müqayisəli və anlaşıla bilən tərzdə təqdimatına;
- İstifadəçilərə xüsusi əməliyyatların, digər hadisə və şəraitlərin Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələrinə təsirini anlamaqda yardım göstərilməsi üçün MHBS-in xüsusi tələblərinin yerinə yetirilməsi kifayət etmədikdə əlavə açıqlamalar verilməsinə;
- Qrupun fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirə bilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsinə.

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuldur:

- Qrup daxilində sağlam və effektiv daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiqi və saxlanılmasına;
- Qrupun əməliyyatlarının açıqlanması və izah edilməsi, habelə onun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının istənilən vaxt dəqiqliklə açıqlanması üçün yetərli olan və Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun gəldiyini təmin edə biləcək müvafiq mühəsibat uçotu qeydlərinin aparılması;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühəsibat uçotu qaydalarına müvafiq olaraq məcburi mühəsibat uçotu qeydlərinin aparılmasına;
- Qrupun aktivlərinin mühafizə olunması üçün mümkün tədbirlər görülməsinə; və
- Saxtakarlıq və digər pozuntuların müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasına.

Qrupun 31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il üzrə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 29 aprel 2014-cü il tarixdə rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

İdarə Heyəti tərəfindən:

İdarə Heyətinin Sədri
Fərid Hüseynov

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Baş Mühəsib
Rəna Əfəndiyeva

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTOR RƏYİ

Bank of Baku Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və İdarə Heyətinə:

Biz Bank of Baku Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin və onun törəmə müəssisələrinin (birlikdə "Qrup") 31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatdan və həmin tarixdə bitən il üzrə mənfəət və ya zərər, məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesablardan, habelə mühüm mühasibat uçotu siyasətlərinin xülasəsi və digər izahlı qeydlərdən ibarət olan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına müvafiq olaraq hazırlanması və düzgün təqdimatına, habelə saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq mühüm təhriflərin müşahidə olunmadığı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin qənaətinə əsasən zəruri sayılan daxili nəzarət sistemine görə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdir. Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına müvafiq olaraq həyata keçirdik. Bu standartlar bizdən etik tələblərə riayət etməyimizi, eləcə də maliyyə hesabatlarında mühüm təhriflərin olmadığına kifayət qədər əminliyin əldə edilməsi üçün auditi planlaşdırmağımızı və həyata keçirməyimizi tələb edir.

Audit zamanı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğ və açıqlamalara dair audit sübutlarının əldə olunması üzrə prosedurlar yerinə yetirilir. Prosedurlar auditorun mülahizəsi, o cümlədən maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq mühüm təhrif risklərinin qiymətləndirilməsindən asılı olaraq seçilir. Belə risklərin qiymətləndirilməsini həyata keçirərkən auditor şəraitə uyğun olaraq audit prosedurlarının planlaşdırılması məqsədilə müəssisənin daxili nəzarət sistemini həmin sistemin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, müəssisə tərəfindən konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi ilə əlaqədar olaraq nəzərdən keçirir. Auditə, həmçinin, rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən mühasibat uçotu qaydalarının müvafiqliyinin və irəli sürülmüş mühasibat təxminlərinin əsaslı olduğunun qiymətləndirilməsi, habelə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının təhlili daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz auditor sübutları rəyimizi bildirmək üçün kifayət qədər əsas verir.

Rəy

Fikrimizcə, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun 31 dekabr 2013-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini və onun həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələri və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olmaqla bütün əhəmiyyətli hallarda düzgün əks etdirir.

29 aprel 2014-cü il

Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası

Deloitte & Touche.

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT

(Manatla ifadə olunan səhm üzrə mənfəət istisna olmaqla min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
Faiz gəliri			
Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeyd edilən maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:			
Maliyyə lizinqləri üzrə debitor borcları istisna olmaqla, müştərilərə verilmiş kreditlər		136,780	94,305
Digər borc qiymətli kağızları		154	154
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər		121	97
Maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları		25	129
Ədalətli dəyərlə maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:			
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları		126	105
	24	137,206	94,790
Faiz xərci			
Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeyd edilən maliyyə öhdəlikləri üzrə faiz xərci aşağıdakılardan ibarətdir:			
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər		(38,882)	(27,511)
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər		(6,055)	(3,575)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları		(1,923)	(57)
Subordinasiya borcu		(406)	(406)
	24	(47,266)	(31,549)
FAİZ HESABLANAN AKTİVLƏR ÜZRƏ DƏYƏRSİZLƏŞMƏ ZƏRƏRLƏRİ ÜÇÜN EHTİYATDAN ÖVVƏL XALIS FAİZ GƏLİRİ		89,940	63,241
Kreditlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat	4,24	(8,104)	(5,143)
XALIS FAİZ GƏLİRİ		81,836	58,098
Xalis haqq və komissiya gəliri	5,24	9,953	6,487
Xarici valyutalar üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər):			
- diling		640	431
- məzənnə fərqləri		(1)	37
Digər əməliyyatlar üzrə ehtiyat		64	-
Digər gəlirlər	6	5,247	2,698
XALIS QEYRİ-FAİZ GƏLİRİ		15,903	9,653
İşçilərlə bağlı xərclər	7,24	(26,562)	(18,745)
Köhnəlmə və amortizasiya	7	(2,203)	(1,685)
Digər əməliyyat xərcləri	7,24	(10,127)	(6,556)
Daşınmaz əmlak üzrə dəyərsizləşmə zərəri	14	-	(138)
QEYRİ-FAİZ XƏRCLƏRİ		(38,892)	(27,124)
MƏNFƏƏT VERGİSİNDƏN ÖVVƏL MƏNFƏƏT		58,847	40,627
Mənfəət vergisi xərci	8	(12,456)	(8,292)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		46,391	32,335
SƏHM ÜZRƏ MƏNFƏƏT (AZN)	22	13,64	9,51

İdarə Heyəti tərəfindən

İdarə Heyətinin Sədri
Fərid Hüseynov

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Baş Mühasib
Rəna Əfəndiyeva

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-54-cü səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARIXINƏ BİTƏN İL ÜZRƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT (Min Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
DÖVR ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		46,391	32,335
DİGƏR MƏCMU GƏLİR Sonralar mənfəət və ya zərərdə yenidən təsnifləşdirilməyən maddələr:			
Əmlakın yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan xalis gəlirlər		-	4,922
Mənfəət vergisi	8	-	(984)
MƏNFƏƏT VERGISİNDƏN SONRA DİGƏR MƏCMU GƏLİR		-	3,938
CƏMI MƏCMU GƏLİR		<u>46,391</u>	<u>36,273</u>

İdarə Heyəti tərəfindən:

İdarə Heyətinin Sədri
Fərid Hüseynov

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Baş Mühasib
Rəna Əfəndiyeva

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-54-cü səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9	40,824	27,160
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	10	15,685	8,900
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11,24	546,626	407,134
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	12,24	9,071	18,578
Digər borc qiymətli kağızları	13	5,017	5,015
Əmlak və avadanlıq	14	18,946	16,703
Qeyri-maddi aktivlər	15	1,517	1,025
Digər aktivlər	16	5,191	1,666
CƏMI AKTİVLƏR		642,877	486,181
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
ÖHDƏLİKLƏR:			
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli məbləğlər	17	75,893	72,482
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	18,24	411,931	300,620
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	19	16,332	10,057
Carı mənfəət vergisi öhdəlikləri		5,874	3,041
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	8	1,803	1,630
Digər öhdəliklər	20,24	5,233	2,756
Subordinasiya borcu	21,24	2,809	2,816
Cəmi öhdəliklər		519,875	393,402
KAPİTAL:			
Səhmdar kapitalı	22	52,870	52,870
Əmlakın yenidənqiymətləndirmə ehtiyatı		7,604	7,989
Bölüşdürülməmiş mənfəət		62,528	31,920
Cəmi kapital		123,002	92,779
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		642,877	486,181

İdarə Heyəti tərəfindən:

İdarə Heyətinin Sədri
Fərid Hüseynov

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Baş Mühasib
Rəna Əfəndiyeva

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-54-cü səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BITƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	Səhmdar kapitalı	Əmlakın yenidənqiymətləndirmə ehtiyatı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2012-ci il		26,180	4,424	26,612	57,216
İl üzrə məcmu gəlir		-	-	32,335	32,335
Yenidənqiymətləndirmə ehtiyatının köhnəlməsi		-	(373)	373	-
İl üzrə digər məcmu gəlir		-	3,938	-	3,938
2011-ci il üçün mənfəətin səhmdar kapitalına yönləndirilməsi	22	26,690	-	(26,690)	-
Elan olunmuş dividendlər	22	-	-	(710)	(710)
31 dekabr 2012-ci il		52,870	7,989	31,920	92,779
İl üzrə mənfəət		-	-	46,391	46,391
Yenidənqiymətləndirmə ehtiyatının köhnəlməsi		-	(385)	385	-
Elan olunmuş dividendlər	22	-	-	(16,168)	(16,168)
31 dekabr 2013-cü il		52,870	7,604	62,528	123,002

İdarə Heyəti tərəfindən:

İdarə Heyətinin Sədri
Fərid Hüseynov

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Baş Mühasib
Rəna Əfəndiyeva

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-54-cü səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ**31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT**
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
ƏMƏLIYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Alınmış faizlər		134,132	102,070
Ödənilmiş faizlər		(39,338)	(25,843)
Alınmış haqq və komissiyalar		12,154	7,383
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(2,201)	(1,223)
Xarici valyutalarda dilinq əməliyyatlarından əldə olunmuş xalis realizə edilmiş gəlirlər		640	431
Alınmış digər gəlirlər		5,247	2,639
Ödənilmiş işçi heyəti xərcləri		(26,972)	(18,727)
Ödənilmiş digər əməliyyat xərcləri		(9,772)	(6,699)
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişiklikdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən əldə edilən pul vəsaitləri		73,890	60,031
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis artım</i>			
Banklar və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər		(6,830)	(3,337)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(143,542)	(161,379)
Digər aktivlər		(1,875)	(186)
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma)</i>			
Banklar və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli öhdəliklər		2,813	34,297
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər		104,229	88,977
Digər öhdəliklər		70	(12)
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		28,755	18,391
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(9,450)	(5,399)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		19,305	12,992
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Satılabilən investisiya qiymətli kağızlarının alınması		(131,847)	(88,943)
Satılabilən investisiya qiymətli kağızlarının satışı və alışı üzrə gəlir		141,344	79,143
Əmlak və avadanlığın alışı		(6,138)	(2,806)
Əmlak və avadanlığın satışından gəlir		9	11
Qeyri-maddi aktivlərin alışı	15	(606)	(824)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə daxil olan/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri		2,762	(13,419)

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT (DAVAMI)
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Buraxılmış borc qiymətli kağızları üzrə gəlir		5,950	10,000
Ödənilmiş dividendlər		(14,536)	(639)
Maliyyəlaşmə fəaliyyətləri üzrə (istifadə edilən)/daxil olan xalis pul vəsaitləri		(8,586)	9,361
Xarici valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklərin xarici valyuta ilə saxlanılan pul vəsaitləri qalıqlarına və onların ekvivalentlərinə təsiri		183	250
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİNDƏ XALIS ARTIM		13,664	9,184
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, ilin əvvəlində	9	27,160	17,976
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, ilin sonunda	9	40,824	27,160

Əhəmiyyətli qeyri-pul maliyyəlaşdirmə əməliyyatları

31 dekabr 2013-cü və 31 dekabr 2012-ci il tarixlərinə bitən dövr ərzində müsadirə edilmiş girovların məbləği müvafiq olaraq 450 min AZN və 180 min AZN olmuşdur.

2013-cü il ərzində (2012 – 2011-ci il üzrə mənfəətdən 26,690 min AZN məbləğində vəsait səhmdar kapitalına yönləndirilmişdir) Qrup tərəfindən qeyri-pul əməliyyatları həyata keçirilməmişdir.

İdarə Heyəti tərəfindən:

İdarə Heyətinin Sədri
Fərid Hüseynov

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Baş Mühasib
Rəna Əfəndiyeva

29 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-54-cü səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

BANK OF BAKU AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
(Başqa qeydlər olmazsa, min Azərbaycan manatı ilə)

1. ÜMUMİ MƏLUMAT

"Bank of Baku" ASC Qrupun ana müəssisəsidir. 18 fevral 2005-ci ildə "Bank of Baku" Açıq Səhmdar Kommersiya Bankı və "İkbank" Qapalı Səhmdar Kommersiya Bankı birləşdi və "Bank of Baku" ("Bank") Açıq Səhmdar Kommersiya Bankı adı altında yeni bank təsis edildi. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") 18 fevral 2005-ci il tarixli 247 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bank 15 may 2006-cı ildə "Bank of Baku" Açıq Səhmdar Kommersiya Bankı adını "Bank of Baku" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti adına dəyişmişdir.

Bank əhalidən depozitlər qəbul edir və kreditlər verir, Azərbaycanda və xaricdən ödənişlər köçürür, valyuta mübadilə edir və kommersiya və fiziki şəxslərə bank xidmətləri göstərir. Əsas ofisi Bakı şəhərində yerləşməklə 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Bakı şəhərində və Azərbaycan Respublikasının digər şəhərlərində 22 (2012-ci il: 17) filiala və 1 xidmət məntəqəsinə (2012-ci il: 1 xidmət məntəqəsi) malik olmuşdur. Bankın qeydiyyatdan keçmiş hüquqi ünvanı belədir: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ 1069, Atatürk Prospekti 42.

30 iyul 2007-ci il tarixindən etibarən Bank əmanətlərin sığortası sisteminin üzvüdür. Sistem Əmanətlərin Sığortalanması haqqında Qanun və digər qaydalar əsasında fəaliyyət göstərir və Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən tənzimlənir. Sığorta biznesin tənəzzülü və ARMB-nin bank lisenziyasının ləğv edildiyi təqdirdə hər fərdi hal üzrə maksimum faiz dərəcəsi 10% olmaqla 30 min AZN-ə qədər olan məbləğdə Bankın fərdi əmanətçilərə olan öhdəliyini ödəyir.

Bank, bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında göstərilmiş müəssisələrdən ibarət bank qrupunun ("Qrup") ana müəssisəsidir və bu müəssisələr aşağıdakılardır:

Adı	Fəaliyyət göstərdiyi ölkə	Təsisçi payı və ya hissəsi/ səsvərmə hüquqları (%)		Fəaliyyətin növü
		2013-cü il	2012-ci il	
Bank of Baku ASC	Azərbaycan Respublikası	Ana müəssisə		Bankçılıq
BOB Broker Ltd.	Azərbaycan Respublikası	100		Broker xidmətləri

"BOB Broker" Ltd. ("Törəmə müəssisə") Bankın tam sahib olduğu törəmə müəssisə olub Bankın maliyyə hesabatlarında konsolidasiya edilir. Törəmə müəssisə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi əsasında 28 fevral 2007-ci ildə məhdud məsuliyyətli cəmiyyət qismində təsis edilmişdir. Əsasən Azərbaycan fond birjasında qiymətli kağızların brokerliyi ilə məşğuldur. Azərbaycan Respublikası Qiymətli Kağızlar Komitəsinin qiymətli kağızlarla əməliyyatlar üçün 15 may 2007-ci il tarixli lisenziyasına malikdir.

A31 dekabr 2013-cü və 2012-ci illər üzrə Bankın buraxılmış səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

	31 dekabr 2013-cü il, %	31 dekabr 2012-ci il, %
Səhmdar		
NAB Holding	40.00	40.00
Azpetrol Neft Şirkəti MMC	28.89	28.89
Rafiq Əliyev	11.22	11.22
Elçin İsayev	10.00	10.00
Azinvest MMC	9.89	9.89
Cəmi	100.00	100.00

NAB Holdinqin son nəzarətçi tərəfləri Nader Mohaghegh Oromi, Bahram Mohaghegh Oromi və Shahram Mohaghegh Oromidir. Azpetrol Neft Şirkəti MMC-nin birbaşa səhmdarı Məmmədov İbrahim, Azinvest MMC-də isə Rafiq Əliyevdir. R. Əliyev həmçinin Bankın səhmdar kapitalının 21.11%-ə sahibdir (birbaşa iştirak payının 11.22%-i və Azinvest MMC vasitəsilə 9.89%-i).

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının buraxılması 29 aprel 2014-cü il tarixində İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU QAYDALARI

Uyğunluq haqqında bəyanat

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq hazırlanmışdır.

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun gələcəkdə fasiləsizlik prinsipinə uyğun olaraq fəaliyyətini davam etdirə biləcəyi ehtimalı əsasında hazırlanmışdır.

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları, başqa qeydlər olmasa, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim olunur.

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları aşağıda göstərilən mühasibat uçotu qaydalarında izah edildiyi kimi binalar və hər hesabat dövrünün sonunda yenidənqiymətləndirmə məbləği və ya ədalətli dəyər ilə qiymətləndirilən maliyyə alətləri istisna olunmaqla, ilkin dəyər əsasında tərtib edilmişdir.

Tarixi (ilkin) dəyər adətən aktivlərin mübadilə edildiyi məbləğin ədalətli dəyərinə əsaslanır.

Ədalətli dəyər, müşahidə edilə bilən və ya digər qiymətləndirmə üsulundan istifadə etməklə hesablanmış olmasından asılı olmayaraq, qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında adi əməliyyat çərçivəsində aktivin satışından alınan və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödənilən qiymətdir. Hər hansı aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərinin hesablanması Qrup, qiymətləndirmə tarixində belə aktiv və ya öhdəliyin qiymətini müəyyən edərkən bazar iştirakçılarının nəzərə ala biləcəkləri xüsusiyyətləri nəzərə alır. Qiymətləndirmə və/və ya hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlama məqsədilə ədalətli dəyər MHBS 2-yə daxil olan pay alətləri əsasında ödəmə əməliyyatları, MUBS 17-yə daxil olan lizinq əməliyyatları, eləcə də ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsinə oxşar olan, lakin ədalətli dəyər olmayan qiymətləndirmələr, məsələn, MUBS 2-də qeyd edilən xalis satış dəyəri və ya MUBS 36-da qeyd edilən istifadə dəyəri kimi qiymətləndirmələr istisna olmaqla yuxarıda göstərilən qaydada müəyyən edilir.

Bundan əlavə, maliyyə hesabatı məqsədilə ədalətli dəyər qiymətləndirmələri ədalətli dəyər qiymətləndirmələri üçün giriş məlumatlarının müşahidə edilə bilmə dərəcəsindən və bütövlükdə ədalətli dəyər qiymətləndirmələri üçün giriş məlumatlarının əhəmiyyətliliyindən asılı olaraq Səviyyə 1, 2, 3 kimi təsnifləşdirilir. Bu səviyyələr aşağıdakılardır:

- Səviyyə 1 giriş məlumatları, qiymətləndirmə tarixində müəssisənin istifadə edə biləcəyi, fəal bazarda eyni aktiv və öhdəliklər üçün təyin edilən (düzəliş edilməmiş) qiymətlərdir;
- Səviyyə 2 giriş məlumatları, Səviyyə 1-ə daxil olan təyin edilmiş qiymətlər istisna olmaqla, birbaşa və ya dolayısı ilə aktiv və öhdəliklər üzrə müşahidə edilə bilən giriş məlumatlarıdır; və
- Səviyyə 3 giriş məlumatları aktiv və ya öhdəliklər üzrə müşahidə edilə bilən giriş məlumatlarıdır.

Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş Bank və onun konsolidə olunmuş müəssisəsi mühasibat uçotu qeydlərini yerli mühasibat uçotu metodlarına uyğun aparır. Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları yerli mühasibat uçotu qeydləri əsasında hazırlanmış və MHBS-ə uyğunlaşdırılmışdır.

Qrup maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatını likvidlik ardıcılığı ilə geniş şəkildə təqdim edir. Hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində (cari) və 12 aydan çox müddət (uzunmüddətli) ərzində hesablaşmalar və ya ödəniləcək məbləğlər üzrə təhlil 27 sayılı qeyddə göstərilir.

Əməliyyat valyutası

Qrupun hər bir müəssisəsinin maliyyə hesabatlarına daxil olan maddələr müəssisənin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitdəki valyuta məzənnəsindən ("əməliyyat valyutası") istifadə etməklə qiymətləndirilir. Qrupun ana müəssisəsinin əməliyyat valyutası Azərbaycan manatıdır ("AZN"). Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının təqdim edildiyi valyuta AZN-dir. Başqa cür qeyd edilən hallar istisna olmaqla, bütün rəqəmlər min manata uyğunlaşdırılaraq yuvarlaqlaşdırılır.

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız uçotda tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanuni hüquq olduqda və xalis məbləğ əsasında hesablaşmalar aparılması, yaxud eyni vaxtda aktivlərin satılması və öhdəliyin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulduqda qarşılıqlı əvəzləşdirilir, xalis məbləğ isə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda açıqlanır. Gəlir və xərclər hər hansı bir mühasibat uçotu standartı, yaxud şərtlərində və Qrupun mühasibat qaydalarında xüsusi olaraq açıqlanması tələb və qəbul olunmadığı halda mənfəət və ya zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda əvəzləşdirilmir.

Əsas mühasibat uçotu qaydaları aşağıda açıqlanır.

Konsolidasiyanın əsasları

Hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına Bankın və onun törəmə müəssisəsinin maliyyə hesabatları daxildir. Nəzarət aşağıdakı hallarda həyata keçirilir:

- Bank investisiya qoyulan müəssisə üzərində səlahiyyətə malik olduqda;
- Bank investisiya qoyulan müəssisə ilə iş birliyindən gəlir əldə etdikdə və ya belə gəlirlər üçün hüquqa malik olduqda; və
- Bank gəlirlərə təsir etmək üçün öz səlahiyyətindən istifadə etmək qabiliyyətinə malik olduqda.

Fakt və mövcud vəziyyətlər nəzarətin yuxarıda qeyd olunan üç elementindən birinə və ya bir neçəsinə dəyişikliklər edildiyini göstərsə, Bank investisiya qoyulan müəssisəyə nəzarət edib-ətməyəcəyini yenidən qiymətləndirir.

Bank, investisiya qoyulan müəssisənin səsvermə hüquqlarının daha az hissəsinə sahib olarsa, belə müəssisə üzərində səlahiyyətə o zaman malikdir ki, səsvermə hüquqları həmin müəssisənin müvafiq fəaliyyətini birtərəfli qaydada idarə edə bilmək üçün kifayət etsin. Bank investisiya qoyulan şirkətdə olan səsvermə hüquqlarının ona nəzarət etmə səlahiyyəti vermək üçün yetərli olub-olmamasını müəyyən etmək məqsədilə bütün uyğun faktları və halları, eləcə də aşağıdakıları nəzərə alır:

- Bankın səsvermə hüquqlarının həcmnin digər səsvermə hüququna malik tərəflərin hüquqlarının həcminə və bölgüsünə nisbəti;
- Bankın, digər səs sahiblərinin və tərəflərin sahib olduğu mümkün səsvermə hüquqları;
- Digər razılaşmalardan irəli gələn hüquqlar;
- Səhmdarların əvvəlki yığıncaqlarındakı səs bölgüsü daxil olmaqla, qərarların qəbul edilməli olduğu zaman Bankın müvafiq fəaliyyətləri idarə etmək qabiliyyətinin olub-olmamasını göstərən hər hansı əlavə faktlar və hallar.

Tələb olunduqda, törəmə müəssisələrin mühasibat uçotu qaydalarının Qrupun tətbiq etdiyi uçot qaydalarına uyğunlaşdırılması üçün belə törəmə müəssisələrin maliyyə hesabatlarına düzəlişlər edilir.

Qrupun üzvləri arasında aparılan əməliyyatlarla bağlı bütün qrupdaxili aktivlər və öhdəliklər, səhmdar kapitalı, gəlirlər, xərclər və pul vəsaitlərinin hərəkəti konsolidasiya zamanı tam çıxarılır.

Gəlirin tanınması

Faiz gəliri və xərcinin tanınması

Maliyyə aktivi üzrə faiz gəliri iqtisadi mənfəətin Qrupa daxil olması ehtimalı olduqda və gəlir məbləğinin etibarlı qiymətləndirilməsi mümkün olduqda tanınır. Faiz gəliri və xərci effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, hesablama metodu ilə uçot əsasında tanınır. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin, yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri, yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur.

Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən, effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş yaxud alınmış bütün haqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis balans məbləğində dəqiqliklə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Maliyyə aktivi, yaxud analoji maliyyə aktivləri qrupu ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərinin baş verməsi nəticəsində hesabdən silinərsə (qismən), faiz gəliri bundan sonra ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərinin ölçülərini müəyyən etmək məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün tətbiq edilən faiz dərəcələrindən istifadə olunmaqla uçotda tanınır.

Ədalətli dəyərlə qeyd edilən aktivlər üzrə qazanılmış faizlər faiz gəliri üzrə təsnif edilir.

Haqq və komissiya gəlirinin tanınması

Kreditlərin verilməsinə görə komissiyalar birbaşa əlaqədar xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin xüsusi kredit razılaşmasının bağlanması ilə nəticələnəcəyi ehtimal edilən hallarda, kreditin ayrılması öhdəliyi üzrə komissiyalar birbaşa əlaqədar xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və nəticədə verilən kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin xüsusi kredit razılaşmasının bağlanması ilə nəticələnəcəyi ehtimal edilmədiyi hallarda, kreditin ayrılması öhdəliyi üzrə komissiyalar kredit öhdəliyi müddətinin qalan dövrü üzrə mənfəət və ya zərər uçotunda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin müddəti kredit verilmədən başa çatarsa, belə öhdəliyə görə komissiya müddət başa çatdığı anda mənfəət və ya zərərde tanınır. Kredit xidməti haqları xidmətlərin yerinə yetirildiyi təqdirdə gəlirlər kimi uçotda tanınır. Bütün digər komissiyalar yalnız xidmətlər göstərildikdən sonra tanınır.

Dividend gəlirinin tanınması

İnvestisiyalardan əldə olunan dividend gəliri səhmdarların ödəniş əldə etmək hüququ müəyyən olunduqda tanınır (bu şərtlə ki, Qrupa iqtisadi mənfəətin daxil olması ehtimalı və gəlir məbləğinin düzgün ölçülməsi mümkün olsun).

Maliyyə alətləri

Qrup maliyyə aləti üzrə müqavilə öhdəliyinə tərəf olduğu halda, maliyyə aktivləri və öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin adi alqı-satqısı prosesləri hesablaşma tarixi üzrə uçot üsulundan istifadə etməklə tanınır. Adi alqı və ya satqı, bazarda hər hansı qayda və ya razılaşma ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində aktivlərin təqdim edilməsini tələb edən maliyyə aktivi alqı-satqısıdır.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilkin anda ədalətli dəyərlə ölçülür. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin alınması və buraxılmasına birbaşa aidiyyəti olan əməliyyat xərcləri uçotda ilkin tanınma anında maliyyə aktivləri, yaxud maliyyə öhdəliklərinin müvafiq olaraq ədalətli dəyərinə əlavə edilir və ya bu dəyərdən çıxılır. Maliyyə aktivləri və ya öhdəliklərinin mənfəət və ya zərərde tanınan ədalətli dəyərlə alınmasına birbaşa aidiyyəti olan əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və ya zərərde tanınır.

Maliyyə aktivləri

Qrupun maliyyə aktivləri aşağıdakı xüsusi kateqoriyalar üzrə təsnif edilir: "satılabilən" (SB) maliyyə aktivləri və "kreditlər və debitor borcları". Təsnifləşdirmə maliyyə alətinin mahiyyəti və məqsədindən asılıdır və ilkin tanınma zamanı müəyyən olunur.

Satılabilən maliyyə aktivləri

Satılabilən (SB) maliyyə aktivləri satılabilən kimi müəyyən edilmiş və ya kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddətinə qədər saxlanılan investisiyalar və ya ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərərdə tanınan maliyyə aktivləri kimi təsnif olunmayan qeyri-derivativlərdir.

Qrupa məxsus olan və aktiv bazarda alınıb-satılan ARMB-nin notları satılabilən kimi təsnifləşdirilir və ədalətli dəyərlə ölçülür. Mənfəət və ya zərərdə tanınan müvəqqəti olmayan dəyərsizləşmə zərəri, effektiv faiz metodu ilə hesablanan faizlər, dividend gəliri və monetar aktivlər ilə bağlı xarici valyuta əməliyyatları üzrə mənfəət və ya zərər istisna olmaqla, ədalətli dəyərin dəyişməsi üzrə yaranan gəlir və zərər digər məcmu gəlirdə tanınır və investisiyaların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyatda toplanır. Investisiyanın silindiyi və ya dəyərsizləşdiyi halda investisiyaların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyatda yığılmış məcmu gəlir və zərər mənfəət və ya zərər kimi yenidən təsnifləşdirilir.

Fəal bazarda qiyməti bəyan edilməmiş və ədalətli dəyəri düzgün ölçülə bilməyən satılabilən kapital investisiyaları hər hesabat dövrünün sonunda müəyyən olunmuş hər hansı ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyərlə ölçülür.

Kreditlər və debitor borcları

Sabit və ya müəyyən oluna bilən ödənişləri olan və fəal bazarda qiyməti bəyan edilməmiş ticarət debitor borcları, kreditlər və digər debitor borcları (həmçinin, ARMB-dəki qalıqlar, banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər, müştərilərə verilmiş kreditlər və digər maliyyə aktivləri) "kreditlər və debitor borcları" kimi təsnif edilir. Kreditlər və debitor borcları effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə dəyərsizləşmə çıxıldıqdan sonra amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür. Faiz gəliri, faizin tanınması cüzi əhəmiyyət kəsb etdiyi halda qısa-müddətli debitor borcları istisna edilməklə, effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə uçotda tanınır.

Digər borc qiymətli kağızları

Bu təsnifata sabit və ya müəyyən oluna bilən ödənişləri və müəyyən edilmiş ödəmə müddəti olan qiymətli elan edilməmiş qeyri-derivativ maliyyə aktivləri aiddir. Rəhbərlik, digər borc qiymətli kağızlarının təsnifatını ilkin tanınma anında müəyyən edir və hər hesabat dövrünün sonunda həmin təsnifatın uyğunluğunu yenidən qiymətləndirir. Digər borc qiymətli kağızları amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır və MUBS 39-a əsasən kreditlər və debitor borcları kimi təsnif olunur.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivlər dəyərsizləşmənin müəyyən edilməsi məqsədilə hər hesabat dövrünün sonunda qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində investisiyaların gələcək pul hərəkətinin təsirə məruz qaldığını isbat edən obyektiv sübut yaranarsa, maliyyə aktivləri dəyərsizləşmiş hesab edilir.

Satılabilən kimi təsnifləşdirilmiş listing subyekti olmayan kapital investisiyaları halında, təminatın ədalətli dəyərinin onun öz dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə və ya uzun müddətə azalması dəyərsizləşmə üçün əsas ola bilər.

Bütün digər maliyyə aktivləri üçün, dəyərsizləşməni göstərən obyektiv sübuta aşağıdakılar aid ola bilər:

- Emitent və ya qarşı tərəfinin əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri; yaxud
- Faizlərin və ya əsas borc məbləğinin vaxtında ödənilməməsi və ya ödəmə öhdəliyinin yerinə yetirilməməsi halları kimi müqavilə şərtlərinin pozulması; və ya
- Borcalanın müflis olacağı və ya maliyyə strukturunun yenidən təşkil edəcəyi güman olunduqda; yaxud
- Maliyyə çətinlikləri səbəbindən qeyd olunan maliyyə aktivinin təqdim edildiyi fəal bazar məkanlarının yox olması.

Kreditlər və debitor borcları kimi müəyyən maliyyə aktivləri kateqoriyaları halında, ayrı-ayrılıqda dəyərsizləşmədiyi müəyyən edilən aktivlər, əlavə olaraq, dəyərsizləşmənin müəyyən olunması məqsədilə birlikdə təhlil edilir. Kreditlər və debitor borcları portfelinin dəyərsizləşdiyini göstərən obyektiv sübutlara Qrupun ödənişlərinin yığılması ilə bağlı keçmiş təcrübəsi, portfeldə vaxtı gecikdirilən ödəmələrin sayının artması, eləcə də debitor borcu öhdəliyinin yerinə yetirilməməsinin əlaqələndirildiyi yerli iqtisadi şəraitlərdə müşahidə olunan dəyişikliklər aid edilə bilər.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeyd edilən maliyyə aktivləri halında, uçotda tanınmış ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərinin məbləği aktivin balans dəyəri ilə maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsində diskontlaşdırılmış təxmin edilən gələcək pul vəsaiti hərəkətinin cari dəyəri arasındakı fərqdən ibarətdir.

İlkin dəyəri ilə qeyd edilən maliyyə aktivləri halında isə, ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərinin məbləği aktivin balans dəyəri ilə bənzər maliyyə aktivləri üçün tətbiq olunan cari bazar gəlirlilik norması dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri arasındakı fərqlə ölçülür. Belə ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri sonrakı dövrlərdə əvəzləşdirilmir.

Maliyyə aktivinin balans dəyəri, belə dəyərin ehtiyatlar hesabına azalmasını nəzərdə tutan kreditlər və debitor borcları halı istisna edilməklə, bütün maliyyə aktivləri üçün birbaşa olaraq ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri məbləğində azaldılır. Kreditlərin və ya debitor borclarının yığılması mümkün olmadıqda, belə məbləğlər ehtiyatlar hesabına silinir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin daha sonra qaytarılması ehtiyat hesabına kreditləşdirilir. Ehtiyatlar hesabının balans məbləğindəki dəyişikliklər mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Satılabilən maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi zamanı digər məcmu gəlir üzrə tanınmış məcmu gəlir və ya zərərlər dövr üzrə mənfəət və ya zərər şəklində yenidən təsnifləşdirilir.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən aktivlər halında, sonrakı dövrdə ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri azalarsa və bu azalmanın dəyərsizləşmənin uçotda tanındığı andan sonra baş vermiş hadisə ilə obyektiv şəkildə əlaqələndirilə bilsə, bundan qabaq uçotda tanınmış ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərər hesabına əvəzləşdirilir, bu şərtlə ki, dəyərsizləşmənin əvəzləşdirildiyi tarixdə investisiyanın balans məbləği dəyərsizləşmə uçotda tanınmadığı təqdirdə amortizasiya dəyərindən artıq olmasın.

Satılabilən pay qiymətli kağızlarına gəldikdə, əvvəllər mənfəət və ya zərər müddəalarında tanınmış ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərər hesabında əvəzləşdirilmir. Dəyərsizləşmə zərərinə sonradan ədalətli dəyerdə baş vermiş hər hansı artım digər məcmu gəlir haqqında hesabatda tanınır və investisiyaların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyatlar başlığı altında toplanılır.

SB borc qiymətli kağızlar halında isə investisiyaların ədalətli dəyərindəki artım dəyərsizləşmə zərərinin tanındığı andan sonra baş vermiş hadisə ilə obyektiv şəkildə əlaqələndirildikdə, dəyərsizləşmə üzrə zərər mənfəət və ya zərər hesabına əvəzləşdirilir.

Şərtləri təkrar razılaşıdırılmış kreditlər

Mümkün olan hallarda Qrup girova sahib çıxmaq əvəzinə kreditin ödəmə vaxtının təkrar razılaşıdırılmasına çalışır. Bu, ödəniş müddətinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşıdırılmasını nəzərdə tuta bilər. Şərtlər yenidən razılaşıdırıldıqda, hər hansı dəyərsizləşmə şərtlərdə dəyişikliklərin edilməsindən əvvəl hesablanmış ilkin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə ölçülür və kredit vaxtı ötmüş hesab edilmir. Rəhbərlik bütün meyarlar üzrə tələblərin yerinə yetirildiyini və gələcək ödənişlərin baş tutacağını təmin etmək məqsədilə şərtləri təkrar razılaşıdırılmış kreditləri nəzərdən keçirir. Kreditlər ilkin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə hesablanan fərdi və ya birgə dəyərsizləşmə qiymətləndirilməsinin obyektivi olmağa davam edir.

Kreditlərin və avansların silinməsi

Kreditlər və avanslar, yığılması mümkün olmadıqda ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatlar hesabına silinir. Rəhbərlik Qrupa ödənilməli olan borcların yığılması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə etdikdən və Qrup saxladığı bütün girov vəsaitlərini satdıqdan sonra kreditlər və avanslar hesabdən silinir. Əvvəllər hesabdən silinmiş məbləğlərin sonradan bərpa edilməsi ödənişlərin qaytarılması dövründə mənfəət və ya zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi məbləğinə qarşı əvəzləşdirilir. Müəyyən olunmuş qanunvericiliyə əsasən kreditlər yalnız Müşahidə Şurasının razılığı və müəyyən edilmiş hallarda, məhkəmənin müvafiq qərarı əsasında silinə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Qrup, yalnız aktiv üzrə pul daxilolmaları ilə bağlı onun müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər tərəfə ötürükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır. Qrup aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər tərəfə ötürməyə və ya özündə saxlamasa və köçürülmüş aktiv üzərində nəzarətini davam etdirsə, o, aktiv üzrə saxlanmış payını və bununla əlaqədar ödəyəcəyi məbləğlər müqabilində öhdəliyi uçotda tanıyır. Qrup ötürülmüş aktiv üzrə mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və imtiyazları əsas etibarilə özündə saxlayarsa, o, belə aktivini uçotda tanımağa davam edir və aldığı məbləğlər ilə əlaqədar girovu təmin edilmiş borc vəsaitlərini də uçotda tanıyır.

Maliyyə aktivinin tanınması tamamilə dayandırıldığı halda, maliyyə aktivinin balans dəyəri ilə alınmış və alınacaq məbləğlər və digər məcmu gəlirlərdə tanınmış və kapitalda toplanan yığılmış gəlir və ya zərər arasında fərq mənfəət və ya zərər təyin edilir.

Maliyyə aktivinin tanınmasının tamamilə dayandırılması halından başqa digər hallarda (məs., Qrup ötürülmüş aktivlərin bir hissəsini almaq hüququnu saxlayarsa), Qrup maliyyə aktivinin əvvəl müəyyən edilmiş balans dəyərini iştirakın davam etdiyi müddətdə tanımağa davam etdiyi hissə ilə aktivlərin ötürülməsi tarixində həmin hissələrin nisbi ədalətli dəyərləri əsasında artıq tanınmayan hissə arasında bölüşdürür. Artıq tanınmayan hissəyə aid edilmiş balans dəyəri ilə artıq tanınmayan hissə üzrə alınmış ödəniş məbləği və ona aid edilmiş, digər məcmu gəlir haqqında hesabatda tanınmış hər hansı yığılmış gəlir və ya zərər arasında fərq mənfəət və ya zərər uçotunda tanınır. Digər məcmu gəlir haqqında hesabatda tanınmış yığılmış gəlir və ya zərər tanınması davam edən hissə ilə belə hissələrin nisbi ədalətli dəyəri əsasında tanınması artıq dayandırılmış hissə arasında bölüşdürülür.

Maliyyə öhdəlikləri və buraxılmış kapital alətləri

Borc və ya kapital qismində təsnifləşdirmə

Borc və kapital alətləri müqavilə şərtlərinə, habelə maliyyə öhdəliyi və kapital aləti haqqında anlayışa əsasən maliyyə öhdəlikləri və ya kapital kimi təsnif edilir.

Kapital aləti

Kapital aləti bütün öhdəliklər çıxıldıqdan sonra müəssisənin aktivləri üzrə qalan pay hüququnu təsdiqləyən hər hansı müqavilədir. Qrup tərəfindən buraxılmış kapital alətləri birbaşa emissiya xərcləri çıxılmaqla əldə edilmiş gəlirlər kimi tanınır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri "digər maliyyə öhdəlikləri" kimi təsnifləşdirilir.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri, o cümlədən banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər, müştərilərə ödənilməli vəsaitlər, digər öhdəliklər və subordınasiya borcu əməliyyat xərcləri çıxılmaqla ilkin anda ədalətli dəyərle ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə və faiz xərcləri effektiv gəlir əsasında tanınmaqla amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür.

Effektiv faiz metodu maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz xərclərinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi təxmin edilən gələcək nağd pul ödəmələrini (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş yaxud alınmış bütün haqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud güzəştlər) maliyyə öhdəliyinin güman edilən müddəti, yaxud (müvafiq hallarda) daha qısa müddət ərzində ilkin tanınma zamanı xalis balans dəyərində qədər dəqiqliklə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Maliyyə zəmanəti müqavilələri

Maliyyə zəmanəti müqaviləsi borc aləti üzrə şərtlərə əsasən ödənişin edilməli olduğu tarixdə müəyyən debitorun belə ödənişləri həyata keçirə bilməməsi səbəbindən qiymətli kağızın sahibinə dəymiş zərərin əvəzinin ödənilməsinə emitentdən tələb edən müqavilə formasıdır.

Qrup tərəfindən buraxılmış maliyyə zəmanəti müqavilələri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür və ƏDMZ-də tanınan kimi təyin edilmədiyi halda, sonradan aşağıdakı məbləğlərdən daha yüksəyi ilə ölçülür:

- Yaradılmış ehtiyat fondları, şərti öhdəliklər və şərti aktivlər adlı MUBS 37-ə əsasən müəyyən olunduğu kimi müqavilə üzrə öhdəlik məbləğindən; və
- Müvafiq hallarda gəlirlərin tanınması qaydalarına əsasən uçotda tanınmış yığılan amortizasiya çıxılmaqla ilkin tanınmış məbləğdən.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliklərinin tanınması yalnız Qrup öz ödəniş öhdəliyini yerinə yetirdikdə, belə öhdəlik ləğv olunduqda, yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənərsə, yaxud mövcud öhdəliyə əhəmiyyətli düzəlişlər edilərsə, belə əvəzləmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklər üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğlər arasındakı fərq mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

Lizinq

Lizinqlər o zaman maliyyə lizinqləri kimi təsnifləşdirilir ki, belə lizinq şərtlərinə görə mülkiyyət hüququ üzrə bütün risk və imtiyazlar əsas etibarilə icarəyə götürənə ötürülür. Bütün digər lizinqlər əməliyyat lizinqləri kimi təsnifləşdirilir.

Qrup, icarəyə götürən kimi

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı ödənişlər, lizinq obyektini olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, lizinq müddəti ərzində düzxətli metod əsasında xərc kimi tanınır. Əməliyyat lizinqlərindən irəli gələn şərti/nəzərdə tutulmayan icarə haqları yarandığı dövr üzrə xərc kimi tanınır.

Əməliyyat lizinqlərinə daxil olmaq üçün icarə stimulları əldə edildiyi halda belə stimullar öhdəlik kimi tanınır. Stimullar üzrə ümumi mənfəət, lizinq obyektini olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, düzxətli metod əsasında azaldılan icarə xərcləri kimi tanınır.

Qrup, icarəyə verən kimi

İcarəyə götürənlər tərəfindən maliyyə lizinqləri üzrə ödənilməli vəsaitlər Qrupun lizinqlərə qoyulan xalis investisiyalarının məbləği ilə debitor borcları kimi uçotda tanınır. Maliyyə lizinqi gəliri, Qrupun lizinqlərlə bağlı qalan xalis investisiyaları üzrə gəlirin sabit dövrü normasını əks etdirmək üçün hesabat dövrləri üzrə bölüşdürülür.

Əməliyyat lizinqləri ilə bağlı gəlirlər müvafiq lizinqin müddəti üzrə düz xətt metodu ilə tanınır. Əməliyyat lizinqi razılaşmasının bağlanması və rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı ilkin birbaşa xərclər lizinq subyekti olan aktivlərin balans dəyərinə əlavə edilir və lizinq müddətində düz xətt metodu ilə tanınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri kassadakı nağd vəsaitlərdən, məcburi ehtiyatlar istisna olmaqla Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından alınacaq vəsaitlər, o cümlədən banklardan və kredit təşkilatlarından alınacaq ilk ödəniş müddəti 90 gündən az olan və ya 90 gün olan və müqavilə öhdəliklərindən azad məbləğlərdən ibarətdir.

ARMB-da yerləşdirilmiş minimum ehtiyat depozitləri

ARMB-dəki minimum ehtiyat depozitləri ARMB-də depozit kimi yerləşdirilmiş. Qrupun gündəlik əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi üçün istifadə edilməyən məcburi ehtiyatların məbləğini əks etdirir və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat məqsədləri üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin bir hissəsi hesab edilmir.

Müsadirə edilmiş aktivlər

Müəyyən hallarda, ödənilməyən kreditlər ilə bağlı olaraq, mülkiyyət hüququ itirildikdə aktivlər müsadirə edilir. Müsadirə edilmiş aktivlər satış xərcləri çıxılmaqla, balans dəyərini və ədalətli dəyərin ən aşağı olanı ilə ölçülür.

Əmlak və avadanlıq

Torpaq və binalar maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda yenidən qiymətləndirilən dəyərlə göstərilir ki, bu da sonrakı dövrlərin yığılmış köhnəlmə və yığılmış ehtimal olunan zərəri çıxılmaqla yenidən qiymətləndirmə tarixində onların ədalətli dəyərini əks etdirir. Yenidən qiymətləndirmələr, balans dəyərini hər hesabat dövrünün sonunda ədalətli dəyəri tətbiq etməklə müəyyən edilə biləcək balans dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənməməsi üçün kifayət qədər müntəzəm qaydada həyata keçirilir.

Binaların yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan hər hansı yenidənqiymətləndirmə artımı digər məcmu gəlir haqqında hesabatda tanınır və kapitalda toplanır, hərçənd ki, belə artımın bundan əvvəl mənfəət və zərər uçotunda tanınmış eyni aktivin yenidən qiymətləndirmə azalmasını əvəzləşdirədiyi və nəticə etibarilə, əvvəllər xərclənmiş azalma həcmində mənfəət və zərər hesabının kreditinə yazıldığı hal istisna edilir. Binaların yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan balans dəyərini azalması, bu məbləğ həmin aktivin əvvəlki yenidən qiymətləndirilməsi ilə bağlı əmlakın yenidən qiymətləndirmə ehtiyatındakı qalıqdan (əgər varsa) artıq olduğu halda mənfəət və ya zərər uçotunda tanınır.

Başa çatdırılmamış tikililər hər hansı dəyərsizləşmə çıxılmaqla ilkin dəyərlə uçota alınır. Belə başa çatmamış tikililər, onların tikintisi başa çatdıqda və təyinatı üzrə istismara hazır olduqda, müvafiq əmlak və avadanlıq kateqoriyaları üzrə təsnif edilir. Bu aktivlərin köhnəlməsi, digər əmlak aktivləri halında olduğu kimi, təyinatı üzrə istismara hazır olduğu andan etibarən hesablanmağa başlayır.

Yenidən qiymətləndirilmiş binalar üzrə köhnəlmə mənfəət və ya zərər uçotunda tanınır. Yenidən qiymətləndirilmiş əmlak satıldıqda, yaxud istismardan çıxarıldıqda, bununla əlaqədar əmlakın yenidən qiymətləndirilməsi ehtiyatında qalan artıq məbləğ birbaşa bölüşdürülməmiş mənfəət hesabına köçürülür.

Mülkiyyətdə olan torpaq sahəsinə amortizasiya hesablanmır.

Mebel və avadanlıq yığılmış köhnəlmə və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərde uçotda qeyd edilir.

Köhnəlmə düzxətli metoddan istifadə etməklə aktivlərin (mülkiyyətdə olan torpaq sahələri və tikintisi başa çatmamış əmlaklar) ilkin dəyərini və ya qiymətini, qalıq dəyəri çıxılaraq, faydalı istismar müddətləri üzrə silməklə uçotda tanınır. Təxmin edilən faydalı istismar müddəti, qalıq dəyəri və köhnəlmə metodu perspektiv əsaslarla uçotu aparılan hesablaşmalar üzrə dəyişikliklərin aşağıdakı illik dərəcələrlə təsiri nəzərə alınmaqla hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir:

Binalar	5%
Mebel və avadanlıq	20%
Kompüter və kommunikasiya avadanlığı	25%
Nəqliyyat vasitələri	20%
Digər	20%

Əmlak və avadanlıq obyektləri hesabdən silindikdə və ya onların davamlı istifadəsi artıq iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Əmlak və avadanlıq vasitələrinin satılaraq hesabdən silinməsi və ya istismardan çıxarılmasından irəli gələn hər hansı gəlir və ya zərərlər belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunmuş gəlirlər arasında fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər

Müəyyən istismar müddəti olan ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və yığılmış dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyər ilə uçotda qeyd edilir. Köhnəlmə aktivin təxmin edilən faydalı istismar müddəti ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə uçotda tanınır. Təxmin edilən faydalı istismar müddəti və köhnəlmə metodu perspektiv əsaslarla uçota alınan təxminlərdəki hər hansı dəyişikliklərin təsiri nəzərə alınmaqla hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir. Qeyri-maddi aktivlərə 10 il faydalı istismar müddəti ərzində amortizasiya hesablanır.

Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılması

Qeyri-maddi aktivlər satılaraq hesabdən silindikdə, yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi

Qrup maddi və qeyri-maddi aktivlərin ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərinə məruz qalıb-qalmadığını müəyyənləşdirmək üçün hər hesabat dövrünün sonunda belə aktivlərin balans dəyərini təhlil edir. Dəyərsizləşmənin baş verdiyinə dəlalət edən hər hansı hallar mövcud olarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərin (əgər varsa) həcmi müəyyən etmək üçün aktivin bərpa dəyəri hesablanır. Aktivin fərdi hallarda bərpa dəyərini hesablamaq mümkün olmazsa, Qrup belə aktivin aid olduğu gəlir gətirən aktivlər qrupunun bərpa dəyərini müəyyən edir. Aktivin yerləşdirilməsinə müvafiq və ardıcılığı gözlənilən əsaslar müəyyən edildiyi hallarda, korporativ aktivlər də fərdi gəlir gətirən aktivlər qrupunda yerləşdirilə bilər, yaxud əks halda, müvafiq qaydada və ardıcılığı gözlənilməklə yerləşdirilmə əsasları müəyyən edilmiş ən kiçik gəlir gətirən aktivlər qrupunda yer alır.

Bərpa dəyəri, ədalətli dəyərdən satış və istifadə dəyərləri çıxıldıqdan sonra alınan daha yüksək məbləğdir. İstismar dəyərini qiymətləndirərkən təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti pulun vaxt üzrə dəyərinin və gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı təxminlərə düzəlişlərin edilmədiyi aktiv üçün seçiyəvi olan risklərin hazırkı bazar qiymətləndirilməsini özündə əks etdirən vergiyə qədərki diskont dərəcəsi istifadə etməklə cari dəyərinə qədər diskontlaşdırılır.

Aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) bərpa dəyərinin onun balans dəyərindən az olduğu hesablanarsa, belə aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri bərpa dəyərinə kimi azaldılır. Ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərinin yenidən qiymətləndirmədən irəli gələn azalma kimi hesab edildiyi hal olaraq müvafiq aktiv uçotda yenidənqiymətləndirilmiş dəyərlə əks olunmazsa, belə zərər dərhal mənfəət və zərər hesabında tanınır.

Dəyərsizləşmə üzrə zərər sonradan əvəzləşdirilərsə, aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri hesablanmasına düzəliş edilmiş bərpa dəyərinə qədər artırılır, bu şərtlə ki, artırılmış belə balans dəyəri aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərərinin tanınmadığı keçmiş illərdə müəyyən edilmiş balans dəyərindən artıq olmasın. Ehtimal olunan dəyərsizləşmə üzrə zərərin əvəzləşdirilməsinin yenidənqiymətləndirmədən irəli gələn artım kimi hesab edildiyi hal olaraq müvafiq aktiv yenidənqiymətləndirilmiş dəyərlə uçotda əks edilməyə qədər, belə zərərin əvəzləşdirilməsi dərhal mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Vergi

Mənfəət vergisi xərcləri ödənilməli olan cari vergi və təxirə salınmış vergidən ibarətdir.

Cari vergi

Ödənilməli olan cari vergi il üzrə vergiyə cəlb olunan mənfəət əsasında tutulur. Vergiyə cəlb olunan mənfəət digər illərdə vergiyə cəlb olunan, yaxud gəlirdən çıxılan və heç vaxt vergiyə cəlb olunmayan, yaxud gəlirdən çıxılmayan gəlir və ya xərclər müddəaları ilə əlaqədar mənfəət və ya zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda əksini tapmış mənfəətdən fərqlənir. Qrupun cari vergi ilə bağlı öhdəliyi qanuni qüvvəyə minmiş və ya hesabat dövrünün sonuna tam olaraq qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əks olunan aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergiyə cəlb olunan mənfəətin hesablanması istifadə edilən müvafiq vergi bazası arasındakı müvəqqəti fərq əsasında tanınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, ümumi hal olaraq, vergiyə cəlb olunan bütün müvəqqəti fərqlər üçün tanınır. Təxirə salınmış vergi aktivləri, ümumi hal olaraq, gəlirdən çıxılan bütün müvəqqəti fərqlər üçün o şərtlə tanınır ki, belə müvəqqəti fərqlərin hesaba alınması üçün gələcəkdə vergiyə cəlb olunacaq mənfəətin əldə olunması ehtimal edilsin.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir və aktivin bütün və ya müəyyən hissəsinin bərpa olunması üçün yetərli vergiyə cəlb edilən mənfəətin yaranacağı ehtimalı olmayan həddə qədər azaldılır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri qüvvəyə minmiş və ya hesabat dövrünün sonuna tam olaraq qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə (və vergi qanunvericiliyinə) əsaslanmaqla aktivin satıldığı və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi dövrdə tətbiq olunacağı gözlənilən vergi dərəcəsi ilə ölçülür.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin ölçülməsi Qrupun hesabat dövrünün sonunda aktiv və öhdəliklərin balans dəyərini bərpa edəcəyi və ya ödəyəcəyini gözlədiyi halda yarana biləcək vergi nəticələrini özündə əks etdirir.

İl üzrə cari və təxirə salınmış vergi

Cari və təxirə salınmış vergi digər məcmu gəlir haqqında hesabatda, yaxud birbaşa olaraq kapitalda göstərilən müddəalarla bağlı olduğu və nəticə etibarilə, müvafiq olaraq digər məcmu gəlir və ya birbaşa olaraq kapital bəndi kimi tanındığı hallar istisna edilməklə, mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Əməliyyat vergiləri

Azərbaycan Respublikasında Qrupun fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq hesablanan bir sıra digər vergilər tətbiq edilir. Belə vergilər əməliyyat xərclərinin tərkib hissəsi kimi məcmu gəlir haqqında konsolidə edilmiş hesabatda daxil edilir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar, Qrup keçmişdə baş vermiş hadisənin nəticəsi olaraq hazırda öhdəliyə (hüquqi yaxud konstruktiv) malik olduqda tanınır; bu zaman Qrupdan öhdəliyin yerinə yetirilməsinin tələb olunacağı və öhdəlik məbləğinin etibarlı şəkildə hesablanacağı bildiriyi ehtimal edilir.

Ehtiyatlar kimi tanınan məbləğ öhdəliklərlə bağlı risk və qeyri-müəyyənlikləri nəzərə almaqla hesabat dövrünün sonunda cari öhdəliyin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar tələb olunan məbləğlərin ən düzgün hesablanmasıdır. Ehtiyat ayırmaları hazırkı öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün hesablanmış pul vəsaitləri hərəkətinə istinad etməklə ölçülərsə, onun balans dəyəri (pulun zaman dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olduqda) həmin pul vəsaitlərinin cari dəyərinə bərabər olur.

Ehtiyatların təmin edilməsi üçün tələb olunan iqtisadi mənfəətin bir hissəsinin və ya bütövlükdə üçüncü tərəf vasitəsilə bərpa ediləcəyi gözlənilirsə, bu vəsaitin qaytarılması və alınacaq belə vəsaitlərin düzgün qiymətləndirilməsi barədə qəti əminlik olduqda alınacaq məbləğ uçotda aktiv kimi tanınır.

Şərti aktiv və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda tanınmır, lakin hesablaşma üzrə vəsaitlərin istifadə olunması ehtimalı olduqda belə öhdəliklər açıqlanmalıdır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatlarda tanınmır, lakin onlarla bağlı iqtisadi mənfəətin əldə olunacağı ehtimal edildikdə açıqlanmalıdır.

Xarici valyutalar

Qrupun hər fərdi müəssisəsinin maliyyə hesabatları hazırlanarkən müəssisənin əməliyyat valyutasından başqa digər valyuta (xarici valyutalar) ilə aparılan əməliyyatlar belə əməliyyatların aparıldığı tarixdə üstünlük təşkil edən mübadilə məzənnələri ilə qeydə alınır. Hər hesabat dövrünün sonunda xarici valyuta ilə ifadə olunmuş pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyən olduğu tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. Xarici valyutada ədalətli dəyər ilə uçota alınmış qeyri-monetar vəsaitlərin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyənləşdirildiyi tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. İlk dəfə xarici valyutada ölçülmüş qeyri-monetar vəsaitlərin valyuta mövqeyi təkrar qiymətləndirilmir. Monetar maddələr üzrə məzənnə fərqləri mənfəət və ya zərərdə tanınır.

İlin sonunda konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Qrupun tətbiq etdiyi valyuta mübadiləsi məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
AZN/1 ABŞ dolları	0.7845	0.7850
AZN/1 Avro	1.0780	1.0377

İşdən çıxma müavinəti üzrə xərclər

İşçilər, onlara müvafiq müavinətləri əldə etmə hüququ verən xidmətlər göstərdikdə, müəyyən edilmiş haqlar üzrə pensiya planlarına ayırmalar xərc kimi tanınır.

Girov

Qrup məqsədə müvafiq hesab olunan hallarda müştərilərin öhdəlikləri müqabilində girov alır. Girov adətən müştəri əmlakının həbs olunmasını nəzərdə tutur və Qrupa müştərinin həm cari, həm də gələcək öhdəlikləri ilə əlaqədar əmlaka qarşı iddianın irəli sürülməsi üçün əsas yaradır.

Kapital ehtiyatları

Qrupun maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatında kapital üzrə qeyd edilmiş ehtiyatlara binaların ədalətli dəyərinə dəyişiklikləri təşkil edən yenidənqiymətləndirmə ehtiyatları daxildir.

Seqment hesabatı

Qrup əməliyyatları Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilməklə yeganə sənaye seqmenti olan kommersiya bankçılığına aiddir. Müvafiq olaraq "Əməliyyat seqmentləri" haqqında MHBS 8-ə əsasən Bank bir əməliyyat seqmenti kimi nəzərdə tutulur.

Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və təxminlərlə bağlı qeyri-müəyyənliyin əsas mənbələri

Mühasibat uçotu qaydalarını tətbiq edərkən Qrup rəhbərliyindən digər mənbələrdən açıq əldə edilməsi mümkün olmayan aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə dair mühakimələr, hesablamalar və təxminlərin irəli sürülməsi tələb olunur. Hesablamalar və əlaqədar təxminlər keçmiş təcrübəyə və müvafiq hesab edilən digər amillərə əsaslanır. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Təxminlər və əsas götürülən ehtimallar davamlı qaydada təhlil edilir. Mühasibat təxminlərinə olan düzəlişlər, belə düzəliş yalnız onun baş verdiyi dövrə təsir göstərdikdə həmin dövrdə, cari və gələcək dövrlərə təsir göstərdikdə isə, düzəlişin baş verdiyi və gələcək dövrdə tanınır.

Təxminlərlə bağlı qeyri-müəyyənliyin əsas mənbələri

Aşağıda gələcək dövrlərə aid əsas fərziyyələr və hesabat dövrünün sonuna təxminlərlə bağlı qeyri-müəyyənliyin əsas mənbələri göstərilir ki, bu da növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsi riskini daşıyır.

Kreditlərin və debitor borclarının dəyərsizləşməsi

Grup dəyərsizləşməni müəyyən etmək məqsədilə kreditləri və debitor borclarını mütəmadi olaraq nəzərdən keçirir. Qrupun kreditlər və debitor borcları portfelində baş vermiş dəyərsizləşmə üzrə zərərin tanınması üçün kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar yaradılır. Qrup kredit və debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara dair mühasibat təxminlərini qeyri-müəyyənliyin mənbəyi hesab edir, çünki (i) onlar gələcək cərimə faiz dərəcələri barədə fərziyyələrin, eləcə də dəyərsizləşmiş kreditlər və debitor borcları ilə bağlı potensial itkilərin qiymətləndirilməsinin yaxın keçmişdəki fəaliyyət nəticələrinə əsaslanması səbəbindən vaxtaşırı olaraq dəyişikliklərə çox məruz qalır və (ii) Qrupun hesabladığı zərər ilə faktiki zərər arasında hər hansı əhəmiyyətli fərq müqabilində ondan gələcək dövrlərdə maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə biləcək ehtiyatların qeyd edilməsi tələb oluna bilər.

Borcaltanlar maliyyə çətinlikləri ilə üzləşdikdə və belə borcaltanlara dair tarixi məlumat mənbələri az sayda olduqda, Qrup hər hansı dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləğini hesablamaq üçün rəhbərliyin mülahizələrindən istifadə edir. Eyni ilə, Qrup keçmiş fəaliyyət nəticələri, keçmiş müştəri davranışı, qrup daxilində borcaltanın ödəniş etmə vəziyyətindəki mənfəi dəyişiklikləri göstərən müşahidə oluna bilən məlumatlar, eləcə də qrup daxilində aktiv üzrə öhdəliyin yerinə yetirilməməsi halları ilə əlaqəli olan ölkə və yerli iqtisadi şəraitlərə əsaslanmaqla gələcək pul vəsaitləri hərəkətindəki dəyişiklikləri hesablayır. Rəhbərlik kredit riski ilə səciyyələnən aktivlər halında əvvəllər baş vermiş zərər üzrə keçmiş təcrübəyə və kreditlər qrupunda olduğu kimi dəyərsizləşməyə dəlalət edən obyektiv sübutlara əsaslanan ehtimallardan istifadə edir. Qrup tarixi məlumatlarda əksini tapmamış hazırkı vəziyyətlərin qeyd edilməsi məqsədilə kreditlər qrupu üzrə müşahidə oluna bilən məlumatlara düzəliş etmək üçün rəhbərliyin mühakimələrindən istifadə edir.

Konsolid edilmiş maliyyə hesabatlarına maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat müddəasının daxil edilməsi mövcud iqtisadi və siyasi şəraitlərə əsasən müəyyən olunmuşdur. Qrup Azərbaycan Respublikasında belə şərtlərlə bağlı hansı dəyişikliklərin baş verəcəyini və belə dəyişikliklərin gələcək dövrlərdə maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara necə təsir göstərəcəyini qabaqcadan söyləmək iqtidarında deyil.

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərin ümumi məbləği müvafiq olaraq 564,884 min AZN və 419,096 min AZN, ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatların məbləği isə müvafiq olaraq 18,258 min AZN və 11,962 min AZN təşkil etmişdir.

Dövlət təşkilatlarından alınmış kreditlər

Rəhbərlik Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu və Azərbaycan İpoteka Fondu ilə müqavilələrin məzmununu, xüsusilə bu proqram üzrə Bankın dövlət təşkilatları ilə vasitəçi və ya borcaltanla əsas tərəf kimi fəaliyyət göstərmiş göstərməməsini qiymətləndirmişdir. Bu proqram üzrə verilmiş kreditlərlə bağlı riskləri və imtiyazları qiymətləndirməklə rəhbərlik belə qərara gəlmişdir ki, Bank əsas tərəf kimi fəaliyyət göstərir və bu maliyyə hesabatlarındakı uçot da həmin mülahizəyə əsaslanır. Alternativ nəticə əldə olunarsa, müştərilərə verilmiş və dövlət qurumlarına ödənilməli olan kreditlərin ümumi məbləği 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq 17,633 min AZN və 11,863 min AZN olmaqla Bankın maliyyə hesabatlarından çıxarılmalı idi.

Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi

25 sayılı qeyddə izah edildiyi kimi, Qrup müəyyən növ maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini hesablamaq üçün müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan giriş məlumatlarından ibarət qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir. 25 sayılı qeyddə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirilməsində tətbiq edilən əsas fərziyyələrə dair müfəssəl məlumat, eləcə də belə fərziyyələr üzrə həssaslıq təhlilinin təfərrüatları göstərilir. Qrup rəhbərliyi hesab edir ki, seçilmiş qiymətləndirmə üsulları və tətbiq olunan fərziyyələr maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edilməsi üçün məqsədə uyğundur.

Yenidən qiymətləndirmə dəyəri ilə uçota alınmış əmlak və avadanlıqlar

Əmlakın müəyyən hissəsi (binələr) yenidən qiymətləndirilmiş dəyərlə ölçülür. Ən son tam əhatəli qiymətləndirmə 31 dekabr 2012-ci il tarixinə aiddir. 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci illər tarixinə yenidən qiymətləndirilmiş əmlakın balans dəyərini məbləği müvafiq olaraq 14,201 min AZN və 11,819 min AZN olmuşdur.

3. YENİ DÜZƏLİŞ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARININ (MHBS-LƏR) TƏTBİQİ

Cari ildə aşağıdakı yeni və ya düzəliş edilmiş standartlar və şərhlər qəbul edilmişdir ki, bunlar da hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlanan məbləğlərə təsir göstərmişdir.

Maliyyə hesabatlarına təsir göstərən standartlar

Konsolidasiya, birgə razılaşmalar, asılı müəssisələr və açıqlamalara dair yeni və düzəliş edilmiş standartlar

2011-ci ilin may ayında konsolidasiya, birgə razılaşmalar, asılı müəssisələr və açıqlamalara dair beş standart toplusu buraxılmışdır ki, bu standartlara da MHBS 10 "Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları", MHBS 11 "Birgə razılaşmalar", MHBS 12 "Digər müəssisələrdə iştirak paylarının açıqlanması", MUBS 27 "Fərdi maliyyə hesabatları" (2011-ci ildə yenilənmiş) və MUBS 28 "Asılı və Birgə Müəssisələrə İnvestisiyalar" (2011-ci ildə yenilənmiş) daxildir. Bu standartlar buraxıldıqdan sonra bu standartlara keçid üzrə müəyyən təlimatları aydınlaşdırmaq üçün MHBS 10-a, MHBS 11-ə və MHBS 12-yə düzəlişlər buraxılmışdır.

Qrup bu il ilk dəfə MHBS 10, MHBS 11, MHBS 12-yə keçid qaydaları ilə bağlı düzəlişlərlə birgə MHBS 10, MHBS 11, MHBS 12 və MUBS 28-i (2011-ci ildə yenilənmiş) də tətbiq etmişdir. MUBS 27 (2011-ci ildə yenilənmiş) fərdi maliyyə hesabatlarından bəhs etdiyi üçün Qrupa tətbiq edilmir.

Bu standartların tətbiqinin təsiri aşağıda açıqlanmışdır.

MHBS 10-nun tətbiqinin təsiri

MHBS 10 konsolidə olunmuş maliyyə hesabatlarından bəhs edən Konsolidə edilmiş və fərdi maliyyə hesabatları haqqında MUBS 27-nin və Konsolidasiya-Xüsusi Məqsədli Müəssisələr haqqında ŞDK 12-nin müəyyən hissələrini əvəz edir. MHBS 10-a əsasən nəzarətin şərhli dəyişilmişdir. Belə ki, investor investisiya qoyulan obyekt üzrə nəzarəti a) investisiya qoyulan müəssisə üzərində səlahiyyətə malik olduqda, b) investisiya qoyulan müəssisə ilə iş birliyindən gəlir əldə etdikdə və ya belə gəlirlər üçün hüquqa malik olduqda və c) gəlirlərə təsir etmək üçün öz səlahiyyətindən istifadə etmək qabiliyyətinə malik olduqda həyata keçirə bilər. Investor investisiya obyektini üzərində nəzarəti həyata keçirə bilmək üçün hər üç meyara cavab verməlidir. Əvvəllər nəzarət dedikdə müəssisənin fəaliyyətindən mənfəət əldə etmək üçün müəssisənin maliyyə və əməliyyat siyasətlərinin idarə edilməsi nəzərdə tutulurdu. MHBS 10-a investorun investisiya obyektini üzərində nəzarətini açıqlayan əlavə qayda da daxil edilmişdir. MHBS 10-a daxil edilən digər qaydalar da Qrupa şamil olunur ki, bu da investisiya obyektini üzrə səsvemə hüquqlarının 50%-dən az hissəsinə sahib olan investorun belə obyekt üzərində nəzarətinin olub-olmamasını nəzərdə tutur.

Qrupun rəhbərliyi MHBS 10-nun tətbiqini qiymətləndirərək bu tətbiqin Qrupun tərkibinə hər hansı təsirinə olmadığı qənaətinə gəlmişdir.

MHBS 11-in tətbiqinin təsiri

MHBS 11 "Birgə müəssisələrdə iştirak payları" haqqında MUBS 31-i əvəz edir və "Birgə Nəzarət edilən Müəssisələr - Sahibkarlar tərəfindən Qeyri-Monetar Yardımlar" adlı ŞDK 13-də göstərilən qayda MUBS 28-ə (2011-ci ildə düzəliş edilmiş) daxil edilmişdir. MHBS 11 iki və ya daha artıq tərəfin nəzarətinin olduğu birgə razılaşmanın təsnifləşdirilmə və uçota alınma qaydasını nəzərdə tutur.

Qrupun rəhbərliyi MHBS 11-in tətbiqini qiymətləndirərək, MUBS 31- uyğun olaraq birgə nəzarət edilən müəssisə kimi təsnif edilmiş investisiyalar olmadığı üçün bu tətbiqin hər hansı dəyişikliklərlə nəticələnmədiyini qənaətinə gəlmişdir.

MHBS 12-nin tətbiqinin təsiri

MHBS 12 açıqlamalarla bağlı yeni standartdır və törəmə müəssisələr, birgə razılaşmalar, asılı müəssisələr və/və ya konsolidə edilməmiş strukturlu müəssisələrdə payları olan müəssisələrə aid edilir. Ümumilikdə MHBS 12-nin tətbiqi konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında təqdim edilən açıqlamalara əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir.

“Maliyyə Alətləri: Məlumatın Açıqlanması” adlı MHBS 7-yə düzəlişlər

Qrup bu il Məlumatın Açıqlanması - Maliyyə aktivlərinin köçürülməsi haqqında MHBS 7-yə edilmiş düzəlişləri tətbiq etmişdir. Düzəlişlər maliyyə aktivlərinin köçürülməsi zamanı yaranacaq risklərlə bağlı daha yüksək şəffaflığı təmin etmək üçün maliyyə aktivlərinin köçürülməsi əməliyyatları üzrə açıqlama tələblərini artırır.

“Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” haqqında MUBS 1-ə düzəlişlər (2011-ci ilin iyun ayında düzəliş edilmiş)

Qrup Digər Məcmu Gəlir Maddələrinin Təqdimatı adlı MUBS 1-ə düzəlişləri tətbiq etmişdir. Düzəliş məcmu gəlir haqqında hesabatda tələb oluna açıqlama dərəcəsini artırır.

Bu düzəlişin təsiri məcmu gəlir haqqında hesabatdakı müvafiq maddələrin aid edildiyi MHBS-ə müvafiq olaraq sonradan mənfəət və ya zərər kimi yenidən təsnifləşdirilməyəcək maddələrlə sonradan mənfəət və ya zərər kimi yenidən təsnifləşdiriləcək maddələrin təhlilindən ibarət olmuşdur. Maliyyə hesabatlarına da mənfəət vergisinin eyni əsasda təhlili məqsədilə düzəlişlər edilmişdir. Düzəlişlər retrospektiv qaydada tətbiq edilmişdir və buna görə də dəyişikliyi əks etdirmək üçün məcmu gəlir maddələri yenilənmiş şəkildə təqdim edilmişdir. Yuxarıda qeyd edilən təqdimat dəyişiklikləri istisna olmaqla, MUBS 1-ə düzəlişlərin tətbiqi mənfəət və ya zərəre, məcmu gəlirə və cəmi məcmu gəlirə təsir göstərməmişdir.

“İşçilərin mükafatlandırılması” haqqında MUBS 19 (2011-ci ilin iyun ayında düzəliş edilmiş)

Qrup bu il İşçilərin Mükafatlandırılması adlı MUBS 19-u (2011-ci ilin iyun ayında düzəliş edilmiş) tətbiq etmişdir. MUBS 19-a düzəlişlər müəyyən olunmuş pensiya ödənişləri və işdən çıxma müavinətləri üçün uçot qaydalarını dəyişir. Ən mühüm dəyişikliklər müəyyən olunmuş müavinət öhdəliklərində və plan aktivlərində dəyişikliklərin uçotu ilə bağlıdır. Qrupun müəyyən edilmiş müavinət planları olmadığına görə MUBS 19-un (iyun, 2011-ci il) tətbiqi əhəmiyyətli təsire malik olmamışdır.

MHBS 13 “Ədalətli Dəyərin Ölçülməsi”

Qrup MHBS 13-ü ilk dəfə bu il tətbiq etmişdir. MHBS 13 ədalətli dəyərin ölçülməsi və açıqlanması üçün vahid qaydaları müəyyən edir. MHBS 13-n əhatə dairəsi genişdir; MHBS 13 üzrə ədalətli dəyərin ölçülməsi tələbləri həm maliyyə, həm də qeyri-maliyyə alətləri maddələrinə şamil olunur ki, bununla əlaqədar digər MHBS-lər, müəyyən olunmuş hallar istisna olmaqla, ədalətli dəyərin ölçülməsini və onunla bağlı açıqlamaları tələb edir və ya buna icazə verir.

MHBS 13 ədalətli dəyəri hazırkı bazar şəraitində qiymətləndirmə tarixinə əsas (və ya ən üstün) bazarda düzgün təşkil olunmuş əməliyyat üzrə aktivin satılmasından əldə oluna bilən və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödənilmiş qiymət kimi müəyyən edir. MHBS 13-ə əsasən ədalətli dəyər qiymətin bilavasitə müşahidə olunmasından və ya digər qiymətləndirmə vasitəsini istifadə etməklə hesablanmasından asılı olmayaraq son qiymətdir. Həmçinin, MHBS 13-ə geniş açıqlama tələbləri daxildir.

Əlavə açıqlamalardan başqa, MHBS 13-ün tətbiqinin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlərə əhəmiyyətli təsiri olmamışdır.

“Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” haqqında MUBS 1-ə düzəlişlər (2009-2011-ci illəri əhatə edən və 2012-ci ilin may ayında buraxılmış MHBS-lərə illik təkmilləşmələrin bir hissəsi kimi)

2009-2011-ci illəri əhatə edən illik təkmilləşmələr çərçivəsində MHBS-lərə çoxlu sayda düzəlişlər edilmişdir. Qrupa aid olan düzəlişlərə keçmiş dövrün əvvəlinə (maliyyə vəziyyəti haqqında üçüncü hesabat) maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın və aidiyyəti qeydlərin təqdim olunma vaxtı ilə bağlı MUBS 1-ə edilmiş düzəlişlər daxildir. Düzəlişlər maliyyə vəziyyəti haqqında üçüncü hesabatın (a) müəssisə mühasibat uçotunu keçmiş dövrlərə aid etməklə tətbiq etdikdə və ya maliyyə hesabatlarındakı maddələri keçmiş dövrlərə aid etməklə yenidən bəyan etdikdə və ya yenidən təsnifləndirdikdə və (b) keçmiş dövrlərə aid olunan tətbiq, yenidən bəyan etmə və ya yenidən təsnifləndirmə maliyyə vəziyyəti haqqında üçüncü hesabatdakı məlumata mühüm təsir etdikdə tələb olunduğunu müəyyən edir. Düzəlişlər aidiyyəti qeydlərin maliyyə vəziyyəti haqqında üçüncü hesabata əlavə edilməsi tələbinin olmadığını müəyyən edir.

"Təqdimat - Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi" üzrə MHBS 7-yə düzəlişlər

MUBS 32 "Maliyyə Alətləri: Təqdimat" müəyyən meyarlar təmin edildikdə maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsini tələb edir. MHBS 7-yə düzəlişlər müəssisələrdən qüvvədə olan qarşılıqlı əvəzləşdirmə haqqında əsas razılaşmaya və ya oxşar razılaşmalara əsasən maliyyə alətləri üzrə əvəzləşdirmə və əlaqədar əməliyyatlar (məsələn, girovun uçotu ilə bağlı tələblər) üçün hüquqlara dair məlumatın açıqlanmasını tələb edir.

Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni və düzəliş edilmiş MHBS-lər

Grup buraxılmış lakin hələ qüvvəyə minməmiş aşağıdakı yeni və düzəliş edilmiş MHBS-ləri tətbiq etməmişdir:

MHBS 9 "Maliyyə alətləri"

"MHBS 9-un və keçid açıqlamalarının icbari tətbiq tarixi" haqqında MHBS 9-a və MHBS 7-yə düzəlişlər²

"İnvestisiya müəssisələri" haqqında MHBS 10, MHBS 12 və MUBS 27-yə düzəlişlər¹

"Maliyyə aktivlərinin və Maliyyə öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi" haqqında MUBS 32-yə düzəlişlər¹

"Aktivlərin Deyersizləşməsi" haqqında MUBS 36-yə düzəlişlər¹

"Maliyyə Alətləri: Tanınma və Ölçülmə" adlı MUBS 39-a düzəlişlər¹

"İcbari ödənişlər" haqqında MHBSKŞ 21-ə düzəlişlər¹

¹ Daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə, 1 yanvar 2014-cü il tarixdə başlayan və ya ondan sonrakı illik dövrlər üçün qüvvədədir.

² Daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə, 1 yanvar 2014-cü il tarixdə başlayan və ya ondan sonrakı illik dövrlər üçün qüvvədədir. Əgər dəyişikliklər gözlənilirsə, onların təsirini açıqlayın

MHBS 9 Maliyyə Alətləri

2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmış MHBS 9 maliyyə aktivlərinin təsnifatı və qiymətləndirilməsi üçün yeni tələbləri təqdim edir. Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsi, habelə tanınmasının dayandırılması ilə bağlı yeni tələblərin daxil edilməsi məqsədilə 2010-cu ilin oktyabrında MHBS 9-a düzəliş olunmuşdur.

MHBS 9 üzrə əsas tələblər:

- "Maliyyə Alətləri: Tanınma və Ölçülmə" adlı 39 sayılı MUBS-in əhatə dairəsinə daxil olan bütün tanınmış maliyyə aktivlərinin sonradan amortizasiya olunmuş, yaxud ədalətli dəyərle ölçülməsi tələb olunur. Xüsusilə də, müqavilə üzrə pul daxilolmalarının yığılması məqsədini daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılan və müqavilə üzrə pul daxilolmaları yalnız əsas borc məbləği, eləcə də ödənilməmiş əsas borc məbləği üzrə faizlərin ödənilməsindən ibarət olan borc investisiyaları ümumiyyətlə növbəti hesabat dövrlərinin sonunda amortizasiya edilmiş dəyərle ölçülür. Bütün digər borc və kapitala investisiya qoyuluşları növbəti hesabat dövrlərinin sonunda ədalətli dəyərle ölçülür.
- Bundan başqa, Maliyyə alətləri haqqında MHBS 9-a əsasən müəssisələr (ticarət üçün saxlanılmayan) yalnız dividend üzrə gəliri mənfəət və ya zərər hesablarında tanımaq şərti ilə kapitala investisiyanın ədalətli dəyərində sonrakı dəyişikliklərin digər məcmu gəlir hesabında təqdim edilməsi ilə bağlı yekun seçim edə bilərlər. 9 sayılı MHBS-ə əsasən mənfəət və ya zərər hesablarında ədalətli dəyərle nəzərdə tutulmuş maliyyə öhdəlikləri halında bu cür maliyyə öhdəliyi üzrə kredit riskindəki dəyişikliyə aid edilən onun ədalətli dəyərində baş vermiş dəyişiklik öhdəlik üzrə kredit riskində baş vermiş dəyişikliyin təsir nəticələrinin digər məcmu gəlir hesabında tanınması mənfəət və zərər üzrə uçot qeydlərində uyğunsuzluqların baş verməsi yaxud artmasına gətirib çıxarmadığı halda digər məcmu gəlir hesabında tanınır. Maliyyə öhdəliyinin kredit riskinə aid edilən ədalətli dəyərde baş vermiş dəyişiklik sonradan mənfəət və ya zərər hesabında təkrar təsnif edilmir. 39 sayılı MUBS-ə əsasən mənfəət və ya zərər hesabında ədalətli dəyərle nəzərdə tutulmuş maliyyə öhdəliyinin ədalətli dəyərindəki dəyişikliklərin məbləği bütövlüklə mənfəət və ya zərər hesabında təqdim olunur.

- Hecinq uçotunu riskin idarə edilməsinə daha yaxşı uyğunlaşdırmaq üçün hecinqin uçotu ilə bağlı tələblərə düzəliş edilmişdir. Bu standart müəssisələrə uçot siyasətləri ilə əlaqədar MHBS 9-dakı hecinqin uçotu tələblərini tətbiq etmək və ya bütün hecinqlər üçün MUBS 39-un tətbiqini davam etdirmək seçimini verir, belə ki, standart hazırda makro hecinqin uçotu ilə bağlı məsələləri əhatə etmir.

MHBS 9 2018-ci ilin yanvar ayından etibarən qüvvədə olacaq.

Qrupun rəhbərliyi, MHBS 9-un gələcəkdə tətbiqinin onun maliyyə alətləri və maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı açıqlanan məbləğlərə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə biləcəyini düşünür. Lakin tam təhlil başa çatmayana qədər MHBS 9-un təsiri ilə bağlı əsaslı təxminin irəli sürülməsi məqsəduyğun deyildir.

İnvestisiya müəssisələri haqqında MHBS 10, MHBS 12 və MUBS 27-yə düzəlişlər

MHBS 10-a düzəlişlər investisiya müəssisəsi anlayışını müəyyən edir və investisiya müəssisəsi anlayışına uyğun olan hesabatçı müəssisədən öz törəmə müəssisələrini konsolidasiya etməməyi, bunun əvəzinə onları öz konsolidə edilmiş və fərdi maliyyə hesabatlarında mənfəət və ya zərər hesabları üzrə ədalətli dəyərle göstərməyi tələb edir.

İnvestisiya müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərmək üçün hesabatçı müəssisədən aşağıdakılar tələb olunur:

- Bir və ya daha çox investordan onları peşəkar investisiya idarəetmə xidmətləri ilə təmin etmək üçün vəsaitlər almaq;
- İnvestorlar qarşısında biznes məqsədinin yalnız kapitalın dəyərindəki artımdan, investisiya gəlirindən və ya hər ikisindən mənfəətin əldə edilməsindən ibarət olması barədə öz üzərinə öhdəlik götürmək; və
- Bütün investisiyalar üzrə ədalətli dəyər əsasında fəaliyyət nəticələrini qiymətləndirmək və müəyyən etmək.

İnvestisiya müəssisələri üçün yeni açıqlama tələblərini tətbiq etmək məqsədilə MHBS 12-yə və MUBS 27-yə növbəti düzəlişlər edilmişdir. Bank investisiya müəssisəsi olmadığından Qrupun rəhbərliyi investisiya müəssisələrinə düzəlişlərin onun maliyyə hesabatlarına hər hansı təsir edəcəyini düşünmür.

“Maliyyə aktivlərinin və Maliyyə öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi” haqqında MUBS 32-yə düzəlişlər

MUBS 32-yə düzəlişlər maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi ilə bağlı tələblərə aydınlıq gətirir. Xüsusilə, bu düzəlişlər “hazırda əvəzləşdirmə üçün hüquqi qüvvəyə malik olan” və “eyni zamanda satış və hesablaşmanın aparılması” ifadəsinin mənasına aydınlıq gətirir.

Qrup əvəzləşdirilməli olan hər hansı maliyyə aktivlərinə və ya maliyyə öhdəliklərinə malik olmadığından onun rəhbərliyi MUBS 32-yə bu düzəlişlərin tətbiqinin müəssisənin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına mühüm təsir edəcəyini düşünmür.

MHBS-lərə 2013-cü il üzrə illik təkmilləşmələr (2013-cü ilin dekabr ayında buraxılmış 1 iyul 2014-cü il tarixdən başlayan və ya ondan sonrakı dövrlər üçün qüvvədə olan düzəlişlər)

Təkmilləşmələr dörd standart üzrə dəyişikliklərdən ibarətdir:

- MHBS 1 üzrə nəticələrə edilmiş düzəlişlər standartın yeni versiyasının hansı sahələrdə hələ icbari olmadığına, lakin erkən qəbul üçün hazır olduğuna aydınlıq gətirir; standartı ilk dəfə qəbul edənlər həmin standartın təqdim olunan bütün dövrlərdə tətbiq edilməsini təmin etmək şərti ilə, həm köhnə, həm də yeni versiyadan istifadə edə bilərlər.
- MHBS 3-ə edilmiş düzəlişlər bu standartın MHBS 11 üzrə istənilən birgə razılaşmaların yaradılması ilə bağlı mühasibat uçotuna tətbiq edilməyinə aydınlıq gətirir. Həmçinin, düzəliş standartın əhatə dairəsinə olan istisnanın yalnız birgə müəssisələrin maliyyə hesabatlarına aid olduğuna aydınlıq gətirir.
- MHBS 13-ə edilmiş düzəlişlər – MHBS 13-dəki portfel istisnalarının MUBS 39-un və ya MHBS 9-un əhatə dairəsinə daxil olan bütün müqavilələrə (qeyri-maliyyə vəsaitlərinin alınması və ya satılması müqavilələri daxil olmaqla) şamil olunduğuna və müəssisəyə bir qrup maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin xalis əsasda qiymətləndirilməsi imkanı verdiyinə aydınlıq gətirir.

- MUBS 40-a edilmiş düzəlişlər - MUBS 40 və MHBS 13-ün birgə tətbiqinin mümkünlüyünə aydınlıq gətirir. MUBS 40-dakı təlimat maliyyə hesabatlarının tərtibatçılarna investisiya əmlakı ilə təsisçiyə məxsus olan əmlakı fərqləndirməyə kömək edir. Həmçinin, tərtibatçılar investisiya əmlakı alışıının müəssisələrin birləşməsi olub-olmadığına aydınlıq gətirmək üçün MHBS 3-dəki təlimatlara istinad etməlidirlər.

MUBS 36-ya düzəlişlər

"Aktivlərin dəyərsizləşməsi" haqqında MUBS 36-ya düzəlişlər aktivlərin və ya gəlir gətirən obyektlərin bərpa dəyərinin açıqlanması tələbinin olduğu halları azaldır, tələb olunan açıqlamalara aydınlıq gətirir və bərpa dəyəri ilkin dəyər üsulunu istifadə etməklə müəyyən edilən zaman dəyərsizləşmənin (və ya dəyişikliklərin) təyin edilməsində istifadə olunan diskont dərəcəsinin açıqlanması üçün dəqiq tələbləri təqdim edir.

İcbari ödənişlər haqqında MHBSKŞ 21-ə düzəlişlər

İcbari ödənişlər haqqında MHBSKŞ 21-ə düzəlişlərdə dövlət tərəfindən müəyyən edilmiş icbari ödəniş (yığımlar), həmçinin, "Qiymətləndirilmiş öhdəliklər, Şərti öhdəliklər və Şərti aktivlər" adlı MUBS 37-yə müvafiq olaraq uçota daxil edilən, eləcə də vaxtı və məbləği müəyyən edilmiş icbari ödəniş öhdəliklərinin tanınma vaxtına dair qaydalar nəzərdə tutulmuşdur.

Şərhdə ödəniş öhdəliyinin tanınması üçün öhdəlik yaradan hadisə həmin icbari ödənişin müvafiq qanunvericiliyə uyğun qaydada həyata keçirilməsini sürətləndirən fəaliyyət kimi müəyyən edilir. Burada icbari ödəniş öhdəliklərinin tanınmasına dair qaydalar qeyd olunmuşdur:

- Öhdəlik yaradan hadisə müəyyən müddət ərzində baş verərsə ödəniş öhdəliyi də tədricən tanınır.
- Öhdəlik minimum həddə çatmaqla yaranırsa, ödəniş öhdəliyi belə minimum həddə çatdıqda tanınır.

Yuxarıda digər hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, standart və şərtlərin Qrupun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

4. DƏYƏRSİZLƏŞMƏ ZƏRƏRLƏRİ ÜZRƏ EHTİYAT

Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatda hərəkətlər aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	Müştərilərə verilmiş kreditlər
31 dekabr 2011-ci il	8,094
Tanınmış əlavə ehtiyatlar	5,143
Aktivlərin silinməsi	(1,711)
Əvvəl silinmiş aktivlərin qaytarılması	436
31 dekabr 2012-ci il	11,962
Tanınmış əlavə ehtiyatlar	8,104
Aktivlərin silinməsi	(2,318)
Əvvəl silinmiş aktivlərin qaytarılması	510
31 dekabr 2013-cü il	18,258

5. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
Haqq və komissiya gəlirləri:		
Nağd pul əməliyyatları	6,037	4,854
Plastik kart əməliyyatları	4,453	323
Valyuta mübadiləsi əməliyyatları	665	489
Zəmanət məktubları	611	376
Hesablaşmalar	306	253
Akkreditivlər	-	1,287
Digər əməliyyatlar	82	128
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	12,154	7,710
Haqq və komissiya xərcləri:		
Plastik kart əməliyyatları	(988)	(654)
Hesablaşmalar	(847)	(437)
Akkreditivlər	(362)	(119)
Nağd pul əməliyyatları	(4)	(13)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(2,201)	(1,223)
Cəmi xalis haqq və komissiya gəlirləri	9,953	6,487

6. DİGƏR GƏLİRLƏR

Digər gəlirlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
Müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı alınmış penya və cərimələr	5,233	2,665
Dividend gəliri	-	6
Digər	14	27
Cəmi digər gəlirlər	5,247	2,698

7. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
Əmək haqqı və bonuslar	22,944	15,958
Sosial müdafiə xərcləri	3,340	2,612
İşçilər üzrə digər xərclər	278	175
İşçilərlə bağlı xərclər	26,562	18,745
Köhnəlmə xərci	2,089	1,596
Amortizasiya xərci	114	89
Köhnəlmə və amortizasiya xərci	2,203	1,685
Marketinq və reklam	3,366	1,722
İcarə	1,749	1,597
Əmanətlərin sığortası haqqı	1,019	555
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	619	144
Hüquq və məsləhət xərcləri	587	349
Əmlak və avadanlığın təmir və texniki xidmət xərci	572	528
Ofis ləvazimatları	461	425
Təhlükəsizlik	447	380
Kommunikasiya	278	193
Çap	252	166
Kommunal xərclər	169	127
İşgüzar səfər və aidiyyəti xərclər	86	76
Sığorta	71	65
Nəqliyyat vasitələrinin istismar xərcləri	61	40
Üzvlük haqları	13	17
Digər xərclər	377	172
Digər əməliyyat xərcləri	10,127	6,556

8. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Qrup ödəniləcək cari mənfəət vergisi, eləcə də aktiv və öhdəlikləri üzrə vergi bazalarını özünün və törəmə müəssisələrinin fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hesablayır və uçotda əks etdirir ki, bu da MHBS-dən fərqli ola bilər.

Qrup bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergi məqsədləri üçün vergidən azad olduğundan daimi vergi fərqləri ilə üzleşir.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatları məqsədləri üçün uçota alınan aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə verginin hesablanması məqsədilə istifadə edilən məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlər üzrə xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınması üzrə müxtəlif metodlar/müddətlər, eləcə də müəyyən aktivlər üzrə vergi - uçot əsaslı fərqlərdən yaranan müvəqqəti fərqlər ilə əlaqəlidir.

Aşağıdakı məbləğlərin üzleşdirilməsində tətbiq edilən vergi dərəcəsi Azərbaycan Respublikasında vergi qanunvericiliyinə əsasən (müəyyən edildiyi kimi) hüquqi şəxslər tərəfindən vergiyə cəlb olunan mənfəət üzrə ödəniləcək 20 %-lik (2012-ci ildə: 20 %) mənfəət vergisi dərəcəsidir.

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Çıxılan müvəqqəti fərqlərinin vergi təsiri:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər	317	196
Digər öhdəliklər	(71)	-
Təxirə salınmış vergi aktivləri	246	196
Vergiye cəlb olunan müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri:		
Əmlak və avadanlıq	(2,049)	(1,826)
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(2,049)	(1,826)
Xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(1,803)	(1,630)

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə qüvvədə olan vergi dərəcəsinin üzvləşdirməsi aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il	31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət	58,847	40,627
20% yerli vergi dərəcəsi ilə vergi (2012: 20%)	(11,769)	(8,125)
Keçmiş illərin mənfəət vergisi ehtiyatı üzrə	219	(79)
Çıxılmayan xərclər	(906)	(88)
Mənfəət vergisi xərci	(12,456)	(8,292)
Cari mənfəət vergisi xərci	(12,283)	(8,354)
Təxirə salınmış vergi öhdəliklərində dəyişiklik	(173)	62
Mənfəət vergisi xərci	(12,456)	(8,292)
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	2013-cü il	2012-ci il
1 yanvar tarixinə – təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(1,630)	(708)
Digər məcmu gəlirdə tanınmış təxirə salınan mənfəət vergisi qalıqlarında dəyişiklik	-	(984)
Konsolidə edilmiş mənfəət və ya zərər hesablarında tanınmış təxirə salınan mənfəət vergisi qalıqlarında dəyişiklik	(173)	62
31 dekabr tarixinə – təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(1,803)	(1,630)

9. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Kassadakı nağd vəsaitlər	21,152	15,900
ARMB-dəki cari hesablar	2,462	3,620
Digər kredit təşkilatlarındakı cari hesablar	17,210	7,640
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	40,824	27,160

31 dekabr 2013-cü il tarixinə digər kredit təşkilatlarındakı cari hesablara iki beynəlxalq səviyyədə tanınmış İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı ("İƏİT") bankında yerləşdirilmiş 16,247 min AZN daxildir (2012-ci il: iki beynəlxalq səviyyədə tanınmış İƏİT bankında yerləşdirilmiş 4,529 min AZN).

31 dekabr 2013-cü il tarixinə digər kredit təşkilatlarındakı cari hesablara iki Azərbaycan bankında yerləşdirilmiş 289 min AZN daxildir (2012-ci il: üç Azərbaycan bankında yerləşdirilmiş 2,548 min AZN).

10. BANKLAR VƏ DİGƏR KREDİT TƏŞKİLLƏRİNDƏN ALINACAQ VƏSƏİTLƏR

Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankındakı məcburi ehtiyat	12,338	8,294
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	1,500	256
90 gündən artıq müddətli depozitlər	1,500	3
Bloklaşdırılmış hesablar	347	347
Cəmi banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	15,685	8,900

Azərbaycandakı kredit təşkilatlarından ARMB-də faiz hesablanmayan pul depoziti saxlaması (məcburi ehtiyat) tələb olunur ki, bunun da məbləği kredit təşkilatı tərəfindən cəlb edilən maliyyə vəsaitinin səviyyəsindən asılıdır. Bankın belə depozit geri götürmə qabiliyyəti müəyyən edilmiş qanunvericiliklə əhəmiyyətli dərəcədə məhdudlaşır.

Bloklaşdırılmış hesablar MasterCard International vasitəsilə hesablaşma əməliyyatlarını təmin etmək üçün yerləşdirilmiş 347 min AZN (2012-ci il: 347 min AZN) məbləğində təminat depozitlərdən ibarət olmuşdur.

11. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Müştərilərə verilmiş kreditlər	564,884	419,096
Çıxılsın: dəyersizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat	(18,258)	(11,962)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	546,626	407,134

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci illər üzrə dəyersizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatda pul vəsaitlərinin hərəkəti 4 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır.

Kreditlər aşağıdakı müştərilərə verilmişdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Fiziki şəxslər	542,135	385,689
Özəl şirkətlər	22,749	33,407
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	564,884	419,096

Aşağıdakı cədvəldə sənaye sektoru üzrə təhlil edilən müştərilərə verilmiş kreditlərin balans dəyəri göstərilmişdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Sektor üzrə təhlil:		
Fiziki şəxslər	542,135	385,689
Ticarət və xidmətlər	15,417	17,978
Kənd təsərrüfatı və ərzaq istehsalı	6,769	7,640
İstehsalat	555	7,701
Daşınmaz əmlakın tikintisi	8	88
	<u>564,884</u>	<u>419,096</u>
Çıxılın: dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat	<u>(18,258)</u>	<u>(11,962)</u>
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	<u>546,626</u>	<u>407,134</u>

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakı məhsullardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
İstehlak kreditləri	280,588	217,634
Kartlar	100,613	29,272
Avtomobil kreditləri	99,604	93,893
Mikro kreditlər	58,715	32,942
Biznes kreditləri	25,364	45,355
	<u>564,884</u>	<u>419,096</u>
Çıxılın: dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat	<u>(18,258)</u>	<u>(11,962)</u>
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	<u>546,626</u>	<u>407,134</u>

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə 100% həcmində müştərilərə verilmiş kreditlər Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən şirkətlərə verilmişdir ki, bu da bir bölgə daxilində əhəmiyyətli coğrafi təmərküzləşmənin göstəricisidir.

Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşmə təhlili göstərilir:

	31 dekabr 2013-cü il			31 dekabr 2012-ci il		
	Ehtiyatdan əvvəl balans dəyəri	Dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat	Balans dəyəri	Ehtiyatdan əvvəl balans dəyəri	Dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat	Balans dəyəri
Dəyərsizləşmə üzrə birgə qiymətləndirilən müştərilərə verilmiş kreditlər:						
Avtomobil kreditləri	99,604	(4,133)	95,471	93,893	(2,679)	91,214
Biznes kreditləri	16,944	(437)	16,507	37,163	(881)	36,282
İstehlak kreditləri	280,588	(9,761)	270,827	217,634	(5,711)	211,923
Mikro kreditlər	58,715	(487)	58,228	32,942	(482)	32,460
Kartlar	100,613	(2,611)	98,002	29,272	(389)	28,883
	<u>556,464</u>	<u>(17,429)</u>	<u>539,035</u>	<u>410,904</u>	<u>(10,142)</u>	<u>400,762</u>
Dəyərsizləşmə üzrə fərdi qiymətləndirilən müştərilərə verilmiş kreditlər:						
Biznes kreditləri	8,420	(829)	7,591	8,192	(1,820)	6,372
Cəmi	<u>564,884</u>	<u>(18,258)</u>	<u>546,626</u>	<u>419,096</u>	<u>(11,962)</u>	<u>407,134</u>

31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il üzrə fərdi dəyərsizləşmə ehtiyatlarının tanındığı kreditlər üçün hesablanmış faiz gəliri 58 min AZN (2012-ci il: 193 min AZN) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2013-cü il üzrə fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərlə bağlı Qrupun saxladığı girovun ədalətli dəyəri 2,447 min AZN olmuşdur (2012-ci il: 2,452 min AZN).

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci illər ərzində Qrup təminat kimi saxladığı girova sahib çıxmaqla qeyri-maliyyə aktivlərini əldə etmişdir. 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq 450 min AZN və 180 min AZN məbləğində olan bu aktivlər digər aktivlərə daxil edilmişdir. Qrupun siyasəti müsadirə edilmiş əmlakı müvafiq qaydada silməkdir. Əldə olunmuş gəlirlərdən ödənilməmiş iddianı azaltmaq və ya ödəmək üçün istifadə olunur. Ümumiyyətlə, Qrup öz fəaliyyəti zamanı müsadirə edilmiş əmlakdan istifadə etmir.

Maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları

Korporativ kredit portfelinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları daxildir. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borclarının təhlili aşağıdakı kimidir:

	1 ildən çox olmayaraq	1 ildən çox və 5 ildən çox olmayaraq	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə lizinqinə ümumi investisiya	29	190	-	219
Maliyyə lizinqi üzrə qazanılmamış gələcək maliyyə gəliri	(9)	(112)	-	(121)
Maliyyə lizinqinə xalis investisiya	<u>20</u>	<u>78</u>	<u>-</u>	<u>98</u>

31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borclarının təhlili aşağıdakı kimidir:

	1 ildən çox olmayaraq	1 ildən çox və 5 ildən çox olmayaraq	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə lizinqinə ümumi investisiya	273	157	356	786
Maliyyə lizinqi üzrə qazanılmamış gələcək maliyyə gəliri	(16)	(57)	(221)	(294)
Maliyyə lizinqinə xalis investisiya	<u>257</u>	<u>100</u>	<u>135</u>	<u>492</u>

12. SATILABİLƏN İNVESTİSİYA QIYMƏTLİ KAĞIZLARI

Satılabilən investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Borc qiymətli kağızları	7,490	16,992
Kapitala investisiyalar	1,581	1,586
Cəmi satılabilən investisiya qiymətli kağızları	9,071	18,578

	Nominal faiz dərəcəsi	31 dekabr 2013-cü il	Nominal faiz dərəcəsi	31 dekabr 2012-ci il
Borc qiymətli kağızları				
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılan notlar	0%	7,490	1.20% - 2.51%	16,992
Cəmi borc qiymətli kağızları		7,490		16,992

Kapitala investisiyalar	İştirak payı	31 dekabr 2013-cü il	İştirak payı	31 dekabr 2012-ci il
Buta Sığorta ASC	19.0%	1,387	19.0%	1,387
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ASC	0.2%	94	0.2%	99
Bakı Fond Birjası MMC	5.0%	60	5.0%	60
MilliKart™ MMC	0.8%	40	0.8%	40
Cəmi satılabilən investisiya qiymətli kağızları		1,581		1,586

13. DİGƏR BORC QIYMƏTLİ KAĞIZLARI

Digər borc qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	Nominal faiz dərəcəsi	31 dekabr 2013-cü il	Nominal faiz dərəcəsi	31 dekabr 2012-ci il
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılan uzunmüddətli notlar	3.00% - 3.15%	5,017	3.00% - 3.15%	5,015
Cəmi digər borc qiymətli kağızları		5,017		5,015

14. ƏMLAK VƏ AVADANLIQ

Əmlak və avadanlıq aşağıdakılardan ibarətdir:

	Torpaq və binalar	Mebel və avadanlıq	Kompüterlər və kommunikasiya avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Digər	Baş çatdırılmamış tikili	Cəmi
İlkin/yenidən qiymətləndirilmiş dəyər							
31 dekabr 2011-ci il	11,694	2,716	2,482	543	115	402	17,952
Yenidənqiymətləndirmə	(459)	-	-	-	-	-	(459)
Əlavələr	769	1,400	608	184	87	810	3,858
Silinmələr	(16)	(94)	(111)	(51)	(9)	-	(281)
31 dekabr 2012-ci il	11,988	4,022	2,979	676	193	1,212	21,070
Əlavələr	1,863	1,014	1,222	185	53	-	4,337
Köçürmələr	1,212	-	-	-	-	(1,212)	-
Silinmələr	-	(94)	(6)	-	(1)	-	(101)
31 dekabr 2013-cü il	15,063	4,942	4,195	861	245	-	25,306
Yığılmış köhnəlmə							
31 dekabr 2011-ci il	(4,658)	(1,651)	(1,662)	(279)	(18)	-	(8,268)
Yenidənqiymətləndirmə üzrə ləğv edilmiş	5,243	-	-	-	-	-	5,243
Köhnəlmə xərci	(597)	(471)	(388)	(111)	(29)	-	(1,596)
Hesabdan silinərək ləğv edilmiş	12	104	104	32	2	-	254
31 dekabr 2012-ci il	-	(2,018)	(1,946)	(358)	(45)	-	(4,367)
Köhnəlmə xərci	(693)	(651)	(571)	(131)	(43)	-	(2,089)
Hesabdan silinərək ləğv edilmiş	-	90	6	-	-	-	96
31 dekabr 2013-cü il	(693)	(2,579)	(2,511)	(489)	(88)	-	(6,360)
Xalis qalıq dəyəri							
31 dekabr 2013-cü il tarixinə	14,370	2,363	1,684	372	157	-	18,946
31 dekabr 2012-ci il tarixinə	11,988	2,004	1,033	318	148	1,212	16,703

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə əmlak və avadanlığa müvafiq olaraq 2,415 min AZN və 1,728 min AZN məbləğində tamamilə dəyersizləşmiş aktivlər daxil olmuşdur.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Qrupun sahib olduğu torpaq və binalar müstəqil qiymətləndirici tərəfindən təkrar qiymətləndirilmişdir. Onların ədalətli dəyərinin hesablanması üçün aşağıdakı metodlardan istifadə edilmişdir: diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti metodu (gəlir yanaşması), məcmu xərclərin hesablanması metodu (xərclərə əsaslanan metod), satışın müqayisəsi metodu (müqayisəli yanaşma). Yekun dəyərin hesablanması üçün müxtəlif yanaşmalardan istifadə etməklə əldə olunmuş nəticələrə bəzi əmsallar tətbiq edilmişdir və bu əmsalların tətbiqi məlumatın etibarlılığı və tamlığı, qiymətləndirilən əmlakın xüsusiyyətləri və bu kimi meyarlardan asılıdır.

Əgər binalar xərc modelini istifadə etməklə ölçülərsə, balans dəyərləri aşağıdakı kimi olacaq:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Xərc	6,155	4,292
Yığılmış köhnəlmə	(1,068)	(760)
Xalis balans dəyəri	5,087	3,532

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Qrupun sahib olduğu binalar haqqında ətraflı məlumat, eləcə də ədalətli dəyər iyerarxiyası haqqında məlumat aşağıdakı kimidir:

	Səviyyə 2	31 dekabr 2013-cü il tarixinə ədalətli dəyər
Binalar	14,201	14,201
Cəmi	14,201	14,201

15. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Qeyri-maddi aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	Lisenzialar	Kompüter proqram təminatı	Cəmi
İlkin dəyər ilə			
31 dekabr 2011-ci il	175	376	551
Əlavələr	280	544	824
31 dekabr 2012-ci il	455	920	1,375
Əlavələr	3	603	606
31 dekabr 2013-cü il	458	1,523	1,981
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2011-ci il	(83)	(178)	(261)
İl üzrə xərc	(26)	(63)	(89)
31 dekabr 2012-ci il	(109)	(241)	(350)
İl üzrə xərc	(14)	(100)	(114)
31 dekabr 2013-cü il	(123)	(341)	(464)
Xalis qalıq dəyəri			
31 dekabr 2013-cü il	335	1,182	1,517
31 dekabr 2012-ci il	346	679	1,025

16. DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Digər maliyyə aktivləri:		
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	1,470	331
	1,470	331
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Əmlak və avadanlığın alışı üçün qabaqcadan ödənişlər	2,425	619
Təxirə salınmış xərclər	927	515
Ümitsiz kreditlərin əvəzində alınmış əmlak	450	180
Dövlət və yerli fondlardan alınmış debitor borcları	105	77
Digər	21	7
	3,928	1,398
Çıxılsın: dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat	(207)	(63)
	3,721	1,335
Cəmi digər aktivlər	5,191	1,666

17. BANKLARA VƏ DİGƏR MALİYYƏ TƏŞKİLATLARINA ÖDƏNİLMƏLİ VƏSAİTLƏR

Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Müddətli depozitlər	49,754	54,179
Maliyyə təşkilatlarından alınmış kreditlər	24,861	17,047
Tələb edilənədək depozitlər	1,278	1,256
Cəmi banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	75,893	72,482

31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə təşkilatlarından alınmış müddətli depozitlərə və kreditlərə İƏİT və qeyri-İƏİT ölkələrində yerləşən dörd maliyyə təşkilatına ödənilməli olan 14,561 min AZN məbləğində vəsaitlər daxildir (2012-ci ildə – dörd təşkilata 9,126 min AZN).

31 dekabr 2013-cü il tarixinə, iki yerli maliyyə təşkilatına ödənilməli vəsaitlərə 1,062 min AZN məbləğində tələb edilənədək depozitlər daxildir (2012-ci ildə üç yerli təşkilata 806 min AZN).

Aşağıdakı növ təşkilatlarda tələb edilənədək və müddətli depozit hesabları olmuşdur:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Sığorta şirkətləri	33,254	27,492
Kommersiya bankları	10,349	16,360
İnvestisiya şirkətləri	7,160	8,234
Digər maliyyə təşkilatları	269	3,349
Tələb edilənədək və müddətli depozitlər	51,032	55,435

31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə təşkilatlarına ödənilməli müddətli depozitlərə illik 2.40% - 13.00% (AZN, ABŞ dolları, AVRO) hesablanmaqla (2012-ci il: 5.0%-16.0%) (AZN, ABŞ dolları, AVRO) ödəmə müddətləri 2014-2023 -cü illər (2012-ci il: 2013-2016) olmuşdur.

Maliyyə təşkilatlarından alınmış kreditlərə aşağıdakı təşkilatlarla olan hesablar daxildir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu	12,393	9,087
Azərbaycan İpoteka Fondu	5,240	2,776
Kommersiya bankları	3,000	1,006
Alman Azərbaycan Fondu	2,241	2,187
GFM Cossack Bond Company Limited	1,987	1,991
Maliyyə təşkilatlarından alınmış kreditlər	24,861	17,047

Qrup yuxarıda açıqlanan banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli məbləğlərin qalıqları ilə bağlı maliyyə şərtlərini yerinə yetirmək öhdəliyinə malikdir. Bu şərtlərə müəyyən edilmiş əmsallar, borcun səhmdar kapitalına nisbəti və müxtəlif digər maliyyə göstəriciləri daxildir. 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə Qrup bu maliyyə şərtlərindən heç birini pozmamışdır.

Bu kreditlərin nominal faiz dərəcələri və ödəmə müddətləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2013-cü il			31 dekabr 2012-ci il		
	İllik faiz dərəcəsi	Valyuta	Ödəmə müddəti	İllik faiz dərəcəsi	Valyuta	Ödəmə müddəti
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu	1%	AZN	2014 – 2022	1%	AZN	2013 – 2022
Azərbaycan İpoteka Fondu	1% - 9%	AZN	2016 – 2043	1% - 8%	AZN	2016-2041
Kommersiya Bankları	8% - 11.3%	AZN	2014-2015	8% - 11.3%	AZN	2013
GFM Cossack Bond Company Limited	12%	ABŞ dolları	2014	12%	ABŞ dolları	2014
Alman Azərbaycan Fondu	4%	AVRO	2015	5%	AVRO	2015
Investisiya Şirkətləri	9 - 9.6%	AZN	2014	11%	AZN	2013

18. MÜŞTƏRİLƏRƏ ÖDƏNİLMƏLİ VƏSAİTLƏR

Müştərilərə ödənilməli məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Müddətli depozitlər	388,365	283,647
Tələb əsasında ödənilən	23,566	16,973
Cəmi müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	411,931	300,620

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş müvafiq olaraq 7 min AZN və 3 min AZN məbləğində vəsaitlər verilmiş zəmanətlərə qarşı təminat kimi, müvafiq olaraq 1,031 min AZN və 1,460 min AZN məbləğində vəsaitlər kreditlərə qarşı təminat kimi və 26,508 min AZN və 1,397 min AZN məbləğində vəsaitlər isə istifadə olunmamış kredit vəsaitlərinə qarşı təminat kimi saxlanmışdır.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə müştərilərə ödənilməli müddətli depozitlərin illik effektiv faiz dərəcəsi 1% - 21 %, AZN (2012-ci il: 1% - 21%, AZN), ödəmə müddətləri isə 2014-2024 (2012-ci il: ödəmə müddəti 2013 - 2024) olmuşdur.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə müştərilərə ödənilməli 35,439 min AZN (7%) məbləğində vəsaitlər Qrupun 10 ən iri (2012-ci il: 10 müştəri) müştərisinə ödənilməli vəsaitlər olmuşdur (2012-ci il: 32,601 min AZN (11%)).

Müddətli depozitlərə fiziki şəxslərin 375,437 min AZN məbləğində depozitləri daxil olmuşdur (2012-ci il: 279,620 min AZN).

İqtisadi sektor üzrə müştəri hesablarının təhlili aşağıdakı şəkildədir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Sektor üzrə təhlil:		
Fiziki şəxslər və işçilər	388,943	289,042
Ticarət və xidmət	11,173	6,043
Enerji	6,495	2,560
Tikinti	4,137	1,093
İstehsal	806	1,145
Nəqliyyat və kommunikasiya	377	737
Cəmi müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	411,931	300,620

Müştərilərə ödənilməli vəsaitlərə aşağıdakı növ müştərilərlə hesablar daxildir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Fiziki şəxslər və işçilər	388,943	289,042
Özəl müəssisələr	22,736	11,494
Dövlət və büdcə təşkilatları	252	84
Cəmi müştərilərə ödənilməli məbləğlər	411,931	300,620

19. BURAXILMIŞ BORC QIYMƏTLİ KAĞIZLARI

Buraxılmış borc qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Kupon qiymətli kağızları	16,332	10,057
Cəmi borc qiymətli kağızları	16,332	10,057

İl ərzində Bank tərəfindən 10,000 min AZN məbləğində əlavə borc qiymətli kağızları buraxılmış və 4,050 min AZN (2012-ci il: 10,000 min AZN) məbləğində qiymətli kağızları geri almışdır. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə AZN ilə ifadə olunmuş 15,950 min AZN məbləğində kupon qiymətli kağızlarına illik 12% faiz dərəcəsi hesablanmış, qaytarılma müddətləri isə 3 il təşkil etmişdir. Bu kupon sertifikatları faizin rüblük əsasda ödənilməsi şərtini irəli sürür. Hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN olan 15,950 sertifikat (2012-ci il: 10,000) vardır.

20. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Adi səhmlər üzrə səhmdarlara ödənilməli dividendlər	3,116	1,484
Hesablaşma prosesində öhdəliklər	1,118	535
Digər kreditör	361	6
	4,595	2,025
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
Əməliyyat vergiləri	625	510
Zəmanətlər və digər şərti öhdəliklər üzrə zərər üçün ehtiyat	13	221
	638	731
Cəmi digər öhdəliklər	5,233	2,756

21. SUBORDİNASIYA BORCU

Subordinasiya borcu aşağıdakılardan ibarətdir:

	Buraxılış tarixi	Ödəmə tarixi	Faiz dərəcəsi	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Xarici kredit təşkilatlarından subordinasiya borcu – üçüncü tərəflər (Bank of Georgia ASC, 2,500 min ABŞ Dolları, yarım illik ödəniş)	18 noyabr 2007-ci il	18 noyabr 2017-ci il	6 ay LIBOR üstəgəl 12.0%	1,986	1,992
Əlaqəli tərəflərdən subordinasiya borcu (NAB Dış Ticaret, 1,000 min ABŞ dolları, yarım illik ödəniş)	19 mart 2008-ci il	19 mart 2018-ci il	19.45%	823	824
Cəmi subordinasiya borcu				2,809	2,816

Qrup müflisləşdiyi və ya ləğv edildiyi təqdirdə hazırkı borcun qaytarılması Qrupun digər kreditorlar qarşısında öhdəliklərini təmin etməsindən asılıdır.

Qrup, yuxarıda qeyd edilən subordinasiya borcu qalıqları ilə bağlı maliyyə şərtlərini yerinə yetirmək məcburiyyətində deyil.

22. SƏHMDAR KAPİTALI

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə Qrupun səhmdarlarının buraxılmasına icazəsi verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş kapitalı 52,870 min AZN təşkil etməklə hər birinin nominal dəyəri 15.55 AZN 3,400,000 adi səhmdən ibarət olmuşdur. Hər səhm səhmdara bir səs hüququ verir.

2012-ci il ərzində Qrupun səhmdar kapitalı 2011-ci il üzrə mənfəəti kapitallaşdırmaqla 26,690 min AZN-ə qədər artırılmışdır.

2013-cü ildə Qrup 2012-ci il üçün adi səhmlər üzrə gəlirlərindən 16,168 min AZN məbləğində dividendləri elan etmişdir (2012-ci il: 2011-ci ilin gəlirlərindən 710 min AZN).

Səhm üzrə əsas və azaldılmış mənfəətin hesablanması üçün gəlir rəqəmlərindən və səhmlərin ölçülmüş orta sayından istifadə olunmuşdur. Səhm üzrə əsas və azaldılmış mənfəətin hesablanması məqsədləri üçün adi səhmlərin ölçülmüş orta sayı 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə 3,400,000 olmuşdur. Nəticədə, 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə səhm üzrə mənfəət əmsalı müvafiq olaraq 13.64 AZN və 9.51 AZN təşkil etmişdir.

23. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ TƏƏHHÜDLƏR

Adi fəaliyyət zamanı Qrup müştərilərin ehtiyaclarını qarşılamaq üçün balansdankənar riskləri olan maliyyə alətləri üzrə müqavilə tərəfi qismində çıxış edir. Dəyişən kredit riski dərəcəsini nəzərdə tutan bu alətlər maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda əks etdirilmir.

Qrup balansda qeyd edilən əməliyyatlar halında olduğu kimi, balansdankənar öhdəlikləri qəbul edərkən eyni kredit nəzarət və idarəetmə siyasətlərini tətbiq edir.

31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə şərti öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
Şərti öhdəliklər və kredit öhdəlikləri		
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə təəhhüdə	24,693	19,141
Verilmiş zəmanətlər	10,454	14,674
Digər əməliyyatla bağlı şərti öhdəliklər	1,627	1,428
Cəmi şərti öhdəliklər və kredit öhdəlikləri	36,774	35,243

Əməliyyat lizinqi öhdəlikləri – Qrup icarəyə götürən tərəf olduqda, binaların ləğv olunmayan əməliyyat lizinqləri üzrə gələcək minimum lizinq ödənişləri aşağıdakı kimi olur:

	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
1 ildən az	126	124
Cəmi əməliyyat lizinqi öhdəlikləri	126	124
Şərti öhdəliklər və təəhhüdlər (təminat çıxılmazdan əvvəl)	36,900	35,367
Çıxılsın: Verilmiş zamanətlərə qarşı təminat kimi saxlanılan pul vəsaitləri (Qeyd 18)	(7)	(3)
Çıxılsın: İstifadə olunmamış kredit vəsaitlərinə qarşı təminat kimi saxlanılan nağd vəsaitlər (Qeyd 18)	(26,508)	(1,397)
Şərti öhdəliklər və təəhhüdlər	10,385	33,967

Məhkəmə prosesləri – Qrup vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyəti müddətində müştərilər və müqavilə tərəflərinin irəli sürdüyü iddialarla üzləşir. Rəhbərlik düşünür ki, heç bir hesablanmamış mühüm itkilər yaranmayacaq və bu səbəbdən də hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında ehtiyatlar nəzərdə tutulmamışdır.

Vergiqoyma – Azərbaycan Respublikasının ticarət, o cümlədən vergi qanunvericiliyi birdən çox təfsirlərə yol verə bilər. Bundan əlavə, biznes fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq vergi orqanlarının öz mülahizələrinə görə sərbəst qərar vermələri riski də mövcuddur. Biznes fəaliyyəti ilə əlaqədar Qrup rəhbərliyinin mülahizələrinə əsaslanan müəyyən mövqe vergi orqanları tərəfindən birmənalı qarşılanmadıqda, Qrupa əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanı bilər.

Belə qeyri-müəyyənlik halları maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi, ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatların qiymətləndirilməsi və sövdələşmələrin bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı ola bilər. Bundan başqa, belə qeyri-müəyyənlik vergiyə cəlb olunan mənfəətin natamam hesablanması nəticəsində ehtiyat üzrə müvəqqəti fərqin qiymətləndirilməsi, habelə müştərilərə verilmiş kreditlər və debitor borcları ilə bağlı dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatların geri qaytarılması ilə də bağlı ola bilər. Qrupun rəhbərliyi bütün vergi öhdəliklərinin hesablandığını düşünür, buna görə də konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında heç bir ehtiyat nəzərdə tutulmamışdır.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyiciləri audit ilindən əvvəlki üç təqvim ili ərzində vergi auditindən keçməlidirlər. Lakin tamamlanmış audit yoxlamaları, aşağı səviyyəli vergi orqanlarının əldə etdiyi vergi audit nəticələrini yoxlamaq məqsədilə yuxarı səviyyəli vergi orqanları tərəfindən həyata keçirilən sonrakı əlavə audit yoxlamalarının olması ehtimalını istisna etmir. Cinayət işinin araşdırılması zamanı iddia müddəti məhkəmənin qərarına əsasən yeddi ilədək uzadıla bilər.

Fəaliyyət mühiti – Azərbaycan kimi inkişaf etməkdə olan ölkələrin bazar mühitləri inkişaf etmiş ölkələrlə müqayisədə müxtəlif risklərə, o cümlədən iqtisadi, siyasi və sosial, habelə hüquqi və qanunvericilik ilə bağlı risklərə daha çox məruz qalır. Azərbaycanda biznes fəaliyyətinə təsir edən qanun və qaydalar sürətlə dəyişməkdədir, vergi qanunvericiliyi və tənzimləyici baza müxtəlif formada şərh olunur. Azərbaycanın gələcək iqtisadi kursuna dövlət tərəfindən qəbul edilən maliyyə və monetar siyasətlər, eləcə də hüquq, idarəetmə və siyasi mühitdəki dəyişikliklər mühüm təsir göstərir.

Azərbaycan neft və qaz məhsullarının iri istehsalçısı və ixracatçısı olduğuna görə ölkə iqtisadiyyatı, xüsusi olaraq, dünya bazarlarının neft və qaz qiymətlərinə qarşı həssasdır.

24. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Bank və onun əlaqəli tərəfi hesab edilən törəmə müəssisəsi arasında əməliyyatlar konsolidasiya zamanı silinmiş və bu qeyddə açıqlanmamışdır. Qrup və digər əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatların təfərrüatları aşağıda açıqlanır:

	Qeydlər	31 dekabr 2013-cü il		31 dekabr 2012-ci il	
		Əlaqəli tərəflərin qalıqları	Maliyyə hesabatı müddəası üzrə cəmi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərin qalıqları	Maliyyə hesabatı müddəası üzrə cəmi kateqoriya
Müştərilərə verilmiş kreditlər - Qrupun əsas idarəedici heyəti	11	524	564,884	126	419,096
Dəyarsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat - Qrupun əsas idarəedici heyəti	11	-	(18,258)	(1)	(11,962)
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları - Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	12	1,387	9,071	1,387	18,578
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər - Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr - Qrupun əsas idarəedici heyəti	18	10,872 1,083	411,931	4,100 4,350	300,620
Digər öhdəliklər - Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	20	3,116	5,233	1,484	2,756
Subordinasiya borcu - Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	21	823	2,809	824	2,816
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər - Qrupun əsas idarəedici heyəti - Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	23	1,093 49	24,693	79 -	19,141
Verilmiş zəmanətlər - Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	23	9,781	10,454	12,033	14,674

Direktorlara və əsas idarəedici heyətin digər üzvlərinə ödənişlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il		31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatı müddəası üzrə cəmi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatı müddəası üzrə cəmi kateqoriya
Əsas idarəedici heyətə ödəmələr - əmək haqları və digər qısamüddətli müavinətlər - sosial sığorta xərcləri	(6,344) (370)	(23,222) (3,340)	(4,476) (229)	(16,133) (2,612)
Cəmi əsas idarəedici heyətə ödəmələr (Qeyd 7)	(6,714)	(26,562)	(4,705)	(18,745)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə uçotda tanınmış aşağıdakı məbləğlər 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə bitən illər üzrə mənfəət və ya zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda daxil edilmişdir:

	31 dekabr 2013-cü il tarixinə bitən il		31 dekabr 2012-ci il tarixinə bitən il	
	Əlaqəli tərəflərlə Qeydlər əməliyyatlar	Maliyyə hesabatı müddəası üzrə cəmi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatı müddəası üzrə cəmi kateqoriya
Faiz gəliri		137,206		94,790
- Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	551		4	
- Qrupun əsas idarəedici heyəti	45		18	
Faiz xərci		(47,266)		(31,549)
- Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	(1,333)		(356)	
- Qrupun əsas idarəedici heyəti	(196)		(484)	
Ehtiyatın bərpası/kreditin dəyərsizləşməsi zərərləri üçün (ehtiyat)	4			
- Qrupun əsas idarəedici heyəti		1	-	
		(8,039)		(5,143)
Haqq və komissiya gəliri	5			
- Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	201		21	
- Qrupun əsas idarəedici heyəti	5		2	
		12,154		7,710
Digər əməliyyat xərcləri	7			
- Səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının əsas payı olduğu müəssisələr	(836)		(617)	
		(10,127)		(6,556)

25. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

MHBS-ə əsasən ədalətli dəyər, qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında adi əməliyyat çərçivəsində aktivin satışından alınan və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödənilən qiymət kimi müəyyən olunur.

Qrupun dövri olaraq ədalətli dəyərle ölçülən maliyyə aktivləri ədalətli dəyəri

Qrupun müəyyən maliyyə aktivləri və öhdəlikləri hər hesabat dövrünün sonunda ədalətli dəyərle ölçülür.

	31 dekabr 2013-cü il	Qiymətləndirmə metodu və əsas giriş məlumatları	Ədalətli dəyər iyerarxiyası	31 dekabr 2012-ci il	Qiymətləndirmə metodu və əsas giriş məlumatları	Ədalətli dəyər iyerarxiyası
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları (Borc qiymətli kağızları)	7,490	Aktiv bazarda müəyyən edilmiş təklif qiymətləri	Səviyyə 2	16,992	Aktiv bazarda müəyyən edilmiş təklif qiymətləri	Səviyyə 2
Cəmi satılabilən investisiya qiymətli kağızları	7,490			16,992		

Qrupun dövri olaraq ədalətli dəyərle ölçülməyən (lakin ədalətli dəyər açıqlamalarının tələb olunduğu) maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Rəhbərlik hesab edir ki, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında tanınan maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin balans dəyərləri təxmini olaraq onların ədalətli dəyərlərini əks etdirir.

	31 dekabr 2013-cü il			31 dekabr 2012-ci il		
	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	40,824	-	40,824	27,160	-	27,160
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	15,685	-	15,685	8,900	-	8,900
Müştərilərə verilmiş kreditlər	546,626	-	546,626	407,134	-	407,134
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları (kapitalla investisiyalar)	-	1,581	1,581	-	1,586	1,586
Digər borc qiymətli kağızları	5,017	-	5,017	5,015	-	5,015
Digər maliyyə aktivləri	1,470	-	1,470	331	-	331
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	75,893	-	75,893	72,482	-	72,482
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	411,931	-	411,931	300,620	-	300,620
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	16,332	-	16,332	10,057	-	10,057
Digər maliyyə öhdəlikləri	4,595	-	4,595	2,025	-	2,025
Subordinasiya borcu	2,809	-	2,809	2,816	-	2,816

Cədvəldə Səviyyə 2 və 3 kateqoriyalarına daxil edilmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri, diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkətinin təhlilinə əsasən və tərəflərin kredit riskini əks etdirən diskont dərəcəsi üzrə mühüm giriş məlumatlarından istifadə etməklə ümumi qəbul edilmiş qiymətdə qoyulmuş modellərinə uyğun olaraq müəyyən edilmişdir.

26. KAPİTAL ADEKVATLIĞI

Bank biznesə xas olan risklərin təmin edilməsi üçün fəal idarə edilən kapital bazasına malikdir. Bankın kapitalının adekvatlığı digər üsullarla yanaşı, bankın idarə edilməsi üçün ARMB tərəfindən müəyyən edilmiş əmsallardan istifadə etməklə nəzarətdə saxlanılır.

Bankın kapitalını idarə edərkən rəhbərliyin əsas məqsədləri aşağıdakılardır: (i) ARMB tərəfindən müəyyən edilmiş kapital tələblərinə əməl etmək, (ii) Bankın fasiləsiz fəaliyyətini davam etdirməsi qabiliyyətini qoruyub saxlamaq və (iii) biznesini dəstəkləmək və səhmdar dəyərini artırmaq üçün güclü kredit səviyyəsini və münasib kapital əmsallarını qoruyub saxlamaq. Bankın ARMB tərəfindən müəyyən edilmiş kapital adekvatlığı əmsallarının tətbiqinə Bankın Baş mühasibi və İdarə Heyətinin Sədri tərəfindən yoxlanılaraq imzalanmış hesablamaqları əhatə edən aylıq hesabatlarla nəzarət edilir. Kapitalın idarə edilməsinin digər məqsədləri illik əsasda qiymətləndirilir.

ARMB-nin kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB hər bank və ya bank qrupundan aşağıdakıları tələb edir:

- 10,000 min AZN məbləğində səhmdar kapitalının minimum səviyyəsini saxlamaq (2012-ci il: 10,000 min AZN);
- ümumi minimum kapitalın risk üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("ümumi kapital əmsalı") müəyyən edilmiş minimum 12% və ya ondan yuxarı həddə saxlamaq (2012-ci il: 12%); və
- 1-ci dərəcəli kapitalın risk üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini müəyyən edilmiş minimum 6% və ya ondan yuxarı həddə saxlamaq (2012-ci il: 6%).

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 2013-cü il ərzində normativ kapital adekvatlığı əmsallarını tətbiq etmişdir.

31 dekabr 203-cü və 2012-ci il tarixlərinə, Bankın qanunvericiliklə müəyyən edilmiş kapital adekvatlığı əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2013-cü il	2012-ci il
1-ci dərəcəli kapital	68,989	52,438
2-ci dərəcəli kapital	56,255	43,105
Konsolidə olunmamış törəmə müəssisələrə investisiyalar və digər kapitalla investisiyalar	(1,478)	(1,478)
Çıxılın: kapitaldan tutulmalar	(1,510)	(1,015)
Cəmi minimum kapital	122,256	93,050
Risk üzrə ölçülmüş aktivlər	598,332	437,040
1-ci dərəcəli kapital adekvatlığı əmsalı	11.28%	11.77%
Cəmi kapital adekvatlığı əmsalı	20.43%	21.29%

27. RİSKİN İDARƏ EDİLMƏSİ QAYDALARI

Risklərin idarə edilməsi Qrupun bankçılıq fəaliyyəti üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir və Qrup əməliyyatlarının əsas elementini təşkil edir. Qrupun əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılarla bağlıdır:

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski

Qrup effektiv və səmərəli riskin idarə edilməsi prosesinin tətbiqinin önəmli olması faktını qəbul edir. Belə prosesin tətbiqinə imkan yaratmaq üçün Qrup riskin idarə edilməsi qaydalarını yaratmışdır ki, bunun da əsas məqsədi Qrupu risklərdən qorumaqdan və Qrupa qarşıda qoyulmuş fəaliyyət məqsədlərinə nail olması üçün imkan yaratmaqdan ibarətdir. Risklərin idarə edilməsi çərçivəsi vasitəsilə Qrup aşağıdakı risklərin idarə edilməsini həyata keçirir:

Kredit riski

Qrup kredit riskinə məruz qalır ki, bu da maliyyə aləti üzrə bir tərəfin öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi və digər tərəfin maliyyə itkisinə məruz qalması ilə nəticələnməsindən yaranan riskdir.

Riskin idarə edilməsi və monitorinqi müəyyən edilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində həyata keçirilir. Bu proseslər Krediti Komitəsi və Qrupun İdarə Heyəti tərəfindən icra edilir. Kredit Komitəsi tərəfindən hər hansı müraciət olmayana qədər kredit prosesləri üzrə bütün tövsiyələr (borcalan üçün təsdiq edilmiş hədlər və ya kredit sazişinə edilmiş düzəlişlər və sair) filialın riskin idarə edilməsi üzrə meneceri, yaxud Risklərin İdarə edilməsi Departamentinin meneceri tərəfindən təhlil edilir və təsdiqlənir. Gündəlik riskin idarə edilməsi prosesi Kredit Departamentlərinin və Filialların Kredit Bölmələrinin rəhbəri tərəfindən həyata keçirilir.

Qrup bir borcalan yaxud borcalan qrupları və sənaye segmentləri üzrə qəbul edilmiş risklərin məbləğini məhdudlaşdırmaqla üzərinə götürdüyü kredit riskləri səviyyəsini strukturlaşdırır. Borcalan yaxud məhsul (sənaye sektoru) üzrə kredit riski səviyyəsinə qarşı qoyulmuş məhdudiyət İdarəetmə Şurası tərəfindən rüblük olaraq təsdiqlənir. Banklar və brokerlər daxil olmaqla hər hansı bir borcalan halında riskə məruzqalma həddi daha sonra balans və balansdankənar maddələrlə bağlı riskləri əhatə etməklə Kredit Komitəsi tərəfindən müəyyən olunmuş alt-limitlərlə məhdudlaşır. Limitlər üzrə faktiki riskə məruzqalma hallarına gündəlik nəzarət olunur.

Müvafiq hesab edilən hallarda və əksər kreditlərlə əlaqədar olaraq Qrup girov, eləcə də fərdi və korporativ zəmanətlər qəbul edir. Bəzi kredit məbləğləri qeyd olunan təminat vasitələrinin əldə edilməsi mümkün olmayan fərdi şəxslərə verilmiş kreditlərdən ibarətdir. Belə kreditlər davamlı olaraq nəzarətdə saxlanılır və illik yaxud daha qısa müddətlərdə təhlil edilir.

Kreditlərin ayrılması üzrə öhdəliklər kredit, zəmanət və ya akkreditiv formasında çıxış edən istifadə edilməmiş kredit vəsaitlərdən ibarətdir. Balansdankənar uçotda olan maliyyə alətləri üzrə kredit riski müqavilə tərəfinin müqavilə şərtləri və müddəalarına əməl edə bilməməsi nəticəsində zərərin baş verməsi mümkünlüyü kimi müəyyən olunur. Kreditin ayrılması öhdəliyi üzrə kredit riskinə gəldikdə isə, Qrup realizə edilməmiş belə öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər potensial zərər riski ilə üzləşir. Lakin zərərin ehtimal edilən məbləği realizə edilməmiş kredit öhdəliklərindən azdır, ona görə ki, kreditin ayrılması üzrə öhdəliklərin əksəriyyəti müştərilərin xüsusi kredit standartlarına davamlı qaydada cavab verə bilməsindən asılı olaraq şərtidir. Qrup maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat və maliyyə alətləri halında olduğu kimi, riskin təsir nəticələrinin yumşaldılması üçün limitləri və cari monitoring prosesini tətbiq etməklə kreditlərin verilməsinin təsdiqlənməsi proseduruna əsaslanan eyni kredit siyasətini şərti öhdəliklərə də qarşı istifadə edir. Qrup balansdankənar uçotda əks etdirilən şərti öhdəliklərin ödəniş müddətinə qədər dövrü nəzarətdə saxlayır, çünki daha uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli kredit öhdəlikləri ilə müqayisədə daha çox kredit riski dərəcəsinə məruz qalır.

Kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi

Qrupun kredit riskinə maksimum məruzqalma həddi əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı risklərindən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəldə balans hesabatı, eləcə də balansdankənar hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri ilə bağlı kredit riskinə maksimum məruzqalma həddi göstərilir. Maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri halında kredit riskinə maksimum məruzqalma həddi həmin aktivlərin hər hansı əvəzləşdirmədən və girov sövdələşməsindən qabaqkı balans dəyərində bərabərdir. Qrupun kreditin ayrılması ilə bağlı şərti öhdəlikləri və təəhhüdləri üzrə kredit riskinə maksimum məruzqalma həddi isə qarşı tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə həmin alətlərin müqavilə üzrə məbləğlərindən ibarət olur ki, bu halda da qarşı iddialar, girov və təminatlar dəyərini itirir.

	Riskə maksimum məruz qalma 31 dekabr 2013-cü il	Riskə maksimum məruz qalma 31 dekabr 2012-ci il
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (kassadakı vəsaitlər istisna olmaqla)	19,672	11,260
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	15,685	8,900
Müştərilərə verilmiş kreditlər	546,626	407,134
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları (kapitala investisiyalar istisna olmaqla)	7,490	16,992
Digər borc qiymətli kağızları	5,017	5,015
Digər maliyyə aktivləri	1,470	331
Şərti öhdəliklər və təəhhüdlər	36,900	35,367

Girov və digər kredit təminatları

Tələb olunan girovun məbləği və növü qarşı tərəfin kredit riski qiymətləndirməsindən asılıdır. Girovların növləri və qiymətləndirmə parametrlərinin müəyyənləşdirilməsinə dair qaydalar tətbiq edilir.

Əldə edilən əsas girov növləri aşağıdakılardır:

- Avtomobil krediti üzrə: pul vəsaiti, avtomobili girov saxlama hüququ, üçüncü tərəf zəmanətləri;
- Biznes kreditləri üzrə: daşınmaz əmlak, inventar və ticarət üzrə debitor borcları; üçüncü tərəf zəmanətləri;
- İstehlakçı kreditləri: pul vəsaiti, kreditli məişət avadanlıqları, üçüncü tərəf zəmanətləri, yaşayış mülkiyyəti üzərində girov;
- Mikro-kreditlər üzrə: pul vəsaiti, inventar və ticarət üzrə debitor borcları, üçüncü tərəf zəmanətləri, daşınmaz əmlak; və
- Kart üzrə kreditlər: pul vəsaitləri, üçüncü tərəfin zəmanətləri.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərinə nəzarət edir, əsas müqaviləyə uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın adekvatlığının təhlili zamanı girovun əldə edilmiş bazar dəyərinə nəzarət edir.

Balansdankənar risk

Qrup balans əməliyyatları riski halında olduğu kimi, əsas etibarilə, balansdankənar əməliyyatlar riski halında da risklərin idarə edilməsi üzrə eyni siyasətləri tətbiq edir. Kreditlərin ayrılması üzrə öhdəliklər halında isə, kredit və avanslar halında olduğu kimi, müştərilər və qarşı tərəflər ilə bağlı eyni kredit riskinin idarə edilməsi siyasətləri tətbiq olunur. Girov qarşı tərəfin imkanları və əməliyyatın növündən asılı olaraq tələb edilə bilər.

Maliyyə aktivlərinin sinfinə görə kredit keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Qrupun daxili kredit reytingi ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Qrupun kredit reytingi sistemi əsasında maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda kreditlə bağlı maddələr üzrə aktivin sinfinə görə kredit keyfiyyəti göstərilir. Aşağıdakı cədvəldə adətən hökumət təminatı və ya çox yaxşı girovla təmin edilmiş kredit riskinin minimum səviyyəsinə malik olan yüksək dərəcəli banklara və müştərilərə verilmiş kreditlərin yekunu göstərilmişdir. Dəyərsizləşmə üzrə fərdi qaydada qiymətləndirilən yaxşı maliyyə vəziyyəti olan və dəyərsizləşmə üzrə birlikdə qiymətləndirilən yaxşı borc xidməti və kreditlərə malik digər kreditorlar da standart səviyyəyə daxil edilmişdir. Yüksək dərəcəli investisiya qiymətli kağızları çox aşağı defolt ehtimalı və risksiz dərəcələrlə hökumət və onun qurumları tərəfindən buraxılan kağızlardır.

	Qeydlər	Yüksək dərəcə	Standart dərəcə	Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi qaydada dəyərsizləşmiş	Cəmi 2013-cü il
Banklar və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	10	347	15,338	-	-	15,685
Müştərilərə verilmiş kreditlər:	11					
Avtomobil kreditləri		32	99,572	-	-	99,604
Biznes kreditləri		880	15,813	251	8,420	25,364
İstehlak kreditləri		7,077	273,231	280	-	280,588
Mikro kreditlər		9,428	49,286	1	-	58,715
Kartlar		3,907	96,706	-	-	100,613
		<u>21,324</u>	<u>534,608</u>	<u>532</u>	<u>8,420</u>	<u>564,884</u>
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	12	7,490	-	-	-	7,490
Digər borc qiymətli kağızları	13	5,017	-	-	-	5,017
Cəmi		<u>34,178</u>	<u>549,946</u>	<u>532</u>	<u>8,420</u>	<u>593,076</u>

Fərdi qiymətləndirilən ehtiyatlar

Qrup fərdi qaydada hər bir əhəmiyyətli kredit üçün müvafiq ehtiyatları müəyyən edir. Ehtiyat məbləğinin müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınan maddələrə qarşı tərəfin biznes planının dayanıqlığı, maliyyə çətinliyi yarandıqda onun öz fəaliyyətini yaxşılaşdırmaq bacarığı, proqnozlaşdırılan daxilolmalar, iflasa uğradığı halda gözlənilən dividend ödənişi, digər maliyyə dəstəyinin mövcudluğu, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaiti hərəkətinin müddəti daxildir. Daha diqqətli yanaşmanın tələb edildiyi gözlənilməz hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərəri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

Birgə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Ayrı-ayrılıqda əhəmiyyətli olmayan müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərər (kredit kartları, ipoteka krediti və təminatlı istehlakçı krediti daxil olmaqla) üçün ehtiyatlar və fərdi dəyərsizləşməyə dair hələ əyani sübutun olmadığı ayrı-ayrılıqda əhəmiyyətli kreditlər üçün ehtiyatlar birgə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər portfel ayrıca təhlil edilməklə hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

Birgə qiymətləndirmədə fərdi qiymətləndirməyə dair əyani sübutun olmadığı halda belə portfeldə mövcud olması ehtimal edilən dəyərsizləşmə nəzərə alınır. Dəyərsizləşmə zərəri yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsi modeli əsasında qiymətləndirmə nəzərə alınmaqla hesablanır. Sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı Qrupun ümumi siyasəti ilə uyğunluğun təmin edilməsi məqsədilə kredit rəhbərliyi tərəfindən baxılır.

Maliyyə zəmanətləri və akkreditivlər kreditlərə tətbiq edilən qaydada qiymətləndirilir, ehtiyatlar isə yaradılır.

Coğrafi təmərküzləşmə

Riskin idarə edilməsi Komitəsi qanunvericilik və qanuni tənzimləmə sahəsində müşahidə olunan risklərə nəzarət edir və onların Qrupun fəaliyyətinə təsirini qiymətləndirir. Belə yanaşma Qrupa Azərbaycan Respublikasının investisiya mühitindəki dəyişikliklərdən yaranan itkiləri azaltmaq üçün imkan yaradır.

Aktiv və öhdəliklərin coğrafi təmərküzləşməsi aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	Digər qeyri- İƏİT ölkələri	İƏİT ölkələri	31 dekabr 2013-cü il Cəmi
QEYRİ-DERİVATİV MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	23,947	165	16,712	40,824
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	15,338	-	347	15,685
Müştərilərə verilmiş kreditlər	546,626	-	-	546,626
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	9,071	-	-	9,071
Digər borc qiymətli kağızları	5,017	-	-	5,017
Digər maliyyə aktivləri	1,470	-	-	1,470
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə aktivləri	601,469	165	17,059	618,693
QEYRİ-DERİVATİV MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	61,332	1,987	12,574	75,893
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	411,931	-	-	411,931
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	16,332	-	-	16,332
Digər maliyyə öhdəlikləri	4,440	-	155	4,595
Subordinasiya borcu	-	1,986	823	2,809
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri	494,035	3,973	13,552	511,560
XALİS MÖVQE	107,434	(3,808)	3,507	107,133

	Azərbaycan Respublikası	Digər qeyri- İƏİT ölkələri	İƏİT ölkələri	31 dekabr 2012-ci il Cəmi
QEYRİ-DERİVATİV MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	22,377	254	4,529	27,160
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	8,553	-	347	8,900
Müştərilərə verilmiş kreditlər	407,134	-	-	407,134
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	18,578	-	-	18,578
Digər borc qiymətli kağızları	5,015	-	-	5,015
Digər maliyyə aktivləri	331	-	-	331
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə aktivləri	461,988	254	4,876	467,118
QEYRİ-DERİVATİV MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	63,081	2,255	7,146	72,482
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	300,620	-	-	300,620
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	10,057	-	-	10,057
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,954	-	71	2,025
Subordinasiya borcu	-	1,992	824	2,816
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri	375,712	4,247	8,041	388,000
XALIS MÖVQE	86,276	(3,993)	(3,165)	79,118

Likvidlik riski

Likvidlik riski ödəniş vaxtı çatdıqda depozitlərin geri götürülməsi tələbinin və maliyyə alətləri ilə bağlı digər maliyyə öhdəliklərinin qarşılınması üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması ilə bağlı riskdir.

APIK (Aktivlər və Passivləri İdarəetmə Komitəsi) Qrupun növbəti maliyyə ili üçün strategiyasını müəyyənləşdirərək, bu növ riskləri ödəniş müddətinin təhlili yolu ilə nəzarətdə saxlayır. Cari likvidlik onun saxlanılması və pul vəsaitlərinin hərəkətinin optimallaşdırılması üçün valyuta bazarında ticarət əməliyyatlarında iştirak edən Xəzinədarlıq Departamenti tərəfindən idarə olunur.

Likvidlik riskini idarə etmək üçün Qrup aktivlərin/öhdəliklərin idarə olunması prosesinin bir hissəsi olaraq, müştərilər və bank əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Rəhbərlik depozitlərin geri götürülməsi tələbinin qarşılınması üçün ödənilmə müddəti çatmış vəsaitlər üzrə minimal məbləğ hədlərini və belə tələblərin gözlənilməz məbləğlərdə irəli sürüldüyü təqdirdə təmin edilməsi üçün istifadəyə hazır olmalı banklararası və digər borc vəsaitlərinin minimal məbləğinə qarşı məhdudiyətlər müəyyənləşdirir.

Aşağıdakı cədvəldə müqavilə üzrə diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkəti əsasında likvidlik riskinin təhlili göstərilir. Aşağıdakı məlumatlar Qrupun əsas idarəedici heyətinə verilmiş daxili məlumatlara əsaslanır.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə öhdəlikləri	3 aydan az	3 - 12 ay	1 - 5 il	5 ildən artıq	Cəmi
Banklar və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	7,741	34,243	27,304	16,928	86,216
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	85,063	218,681	161,632	5	465,381
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	186	1,755	18,666	-	20,607
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	4,595	-	-	4,595
Subordinasiya borcu	77	331	4,047	-	4,455
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə təəhhüdlər	1,608	4,609	18,476	-	24,693
Cəmi diskontlaşdırılmamış maliyyə öhdəlikləri	94,675	264,214	230,125	16,933	605,947

31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə öhdəlikləri	3 aydan az	3 - 12 ay	1 - 5 il	5 ildən artıq	Cəmi
Banklar və digər maliyyə təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	9,081	38,244	23,519	6,893	77,737
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	57,280	165,945	119,613	5	342,843
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	303	900	12,400	-	13,603
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	2,025	-	-	2,025
Subordinasiya borcu	77	328	3,579	861	4,845
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə təəhhüdlər	4,538	4,500	3,561	6,542	19,141
Cəmi diskontlaşdırılmamış maliyyə öhdəlikləri	71,279	211,942	162,672	14,301	460,194

Aşağıdakı cədvəldə aktiv və öhdəliklərin ödəmə tarixlərinə görə təhlili göstərilmişdir.

	Ölçülmüş orta effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən ödəmə müddəti	31 dekabr 2013-cü il Cəmi
QEYRİ-DERİVATİV MALİYYƏ AKTİVLƏRİ								
Sabit faiz dərəcəli alətlər								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	0.50%	-	46	-	-	-	-	46
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	6.27%	-	3,000	-	-	-	-	3,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər	23.59%	40,466	56,513	237,556	205,071	7,020	-	546,626
Digər borc qiymətli kağızları	3.05%	-	-	-	3,181	1,836	-	5,017
Cəmi sabit faiz dərəcəsi hesablanan maliyyə aktivləri		40,466	59,559	237,556	208,252	8,856	-	554,689
Faiz hesablanmayan maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		40,778	-	-	-	-	-	40,778
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər		-	-	-	-	-	12,685	12,685
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları		7,493	-	-	-	1,578	-	9,071
Digər maliyyə aktivləri		1,470	-	-	-	-	-	1,470
Cəmi faiz hesablanmayan maliyyə aktivləri		49,741	-	-	-	1,578	12,685	64,004
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə aktivləri və qiymətli metallar		90,207	59,559	237,556	208,252	10,434	12,685	618,693
QEYRİ-DERİVATİV MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ								
Sabit faiz dərəcəli alətlər								
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	7.90%	3,875	1,818	31,199	21,591	13,891	-	72,374
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	12.01%	23,174	33,826	199,379	131,982	4	-	388,365
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	12.00%	-	87	295	15,950	-	-	16,332
Subordinasiya borcu	19.45%	-	-	39	784	-	-	823
Cəmi sabit faiz dərəcəsi hesablanan maliyyə öhdəlikləri		27,049	35,731	230,912	170,307	13,895	-	477,894
Dəyişən faiz dərəcəli alətlər								
Subordinasiya borcu	12.84%	-	-	25	1,961	-	-	1,986

	Ölçülmüş orta effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən ödəmə müddəti	31 dekabr 2013-cü il Cəmi
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	3.84%	-	-	908	1,333	-	-	2,241
Cəmi dəyişən faiz dərəcəsi hesablanan maliyyə öhdəlikləri		-	-	933	3,294	-	-	4,227
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər								
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər		1,278	-	-	-	-	-	1,278
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər		23,566	-	-	-	-	-	23,566
Digər maliyyə öhdəlikləri		4,595	-	-	-	-	-	4,595
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə təəhhüdlər		668	940	4,609	18,476	-	-	24,693
Cəmi faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər		30,107	940	4,609	18,476	-	-	54,132
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər		57,156	36,671	236,454	192,077	13,895		
Faiz dərəcəsinin həssaslıq kəsiri		13,417	23,828	5,711	34,651	(5,039)		
Məcmu faiz dərəcəsinin həssaslıq kəsiri		13,417	37,245	42,956	77,607	72,568		
Likvidlik kəsiri		33,051	22,888	1,102	16,175	(3,461)		
Məcmu likvidlik kəsiri		33,051	55,939	57,041	73,216	69,755		

	Ölçülmüş orta effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən ödəmə müddəti	31 dekabr 2012-ci il Cəmi
QEYRI-DERİVATİV MALİYYƏ AKTİVLƏRİ								
Sabit faiz dərəcəli alətlər								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1.91%	-	2,543	-	-	-	-	2,543
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	12.50%	3	-	256	-	-	-	259
Müştərilərə verilmiş kreditlər	28.88%	33,697	52,445	184,339	131,534	5,119	-	407,134
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	1.70%	16,992	-	-	-	-	-	16,992
Digər borc qiymətli kağızları	3.05%	5,015	-	-	-	-	-	5,015
Cəmi sabit faiz hesablanan maliyyə aktivləri		55,707	54,988	184,595	131,534	5,119	-	431,943
Faiz hesablanmayan maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		24,617	-	-	-	-	-	24,617
Banklardan və digər kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər		-	-	-	-	-	8,641	8,641
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları		-	-	-	-	-	1,586	1,586
Digər maliyyə aktivləri		331	-	-	-	-	-	331
Cəmi faiz hesablanan maliyyə aktivləri		24,948	-	-	-	-	10,227	35,175
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə aktivləri		80,655	54,988	184,595	131,534	5,119	10,227	467,118

	Ölçülmüş orta effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən ödəmə müddəti	31 dekabr 2012-ci il Cəmi
QEYRİ-DERİVATİV MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ								
Sabit faiz dərəcəli alətlər								
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	7.37%	1,201	5,698	35,135	21,733	5,259	-	69,026
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər	12.60%	13,222	22,086	150,744	97,590	5	-	283,647
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	12.00%	-	57	-	10,000	-	-	10,057
Subordinasiya borcu	19.45%	-	-	39	-	785	-	824
Cəmi sabit faiz dərəcəsi hesablanan maliyyə öhdəlikləri		14,423	27,841	185,918	129,323	6,049	-	363,554
Dəyişən faiz dərəcəli alətlər								
Subordinasiya borcu	12.81%	-	-	29	1,963	-	-	1,992
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	4.43%	-	-	744	1,443	-	-	2,187
Cəmi dəyişən faiz dərəcəli maliyyə öhdəlikləri		-	-	773	3,406	-	-	4,179
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri								
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər		1,269	-	-	-	-	-	1,269
Müştərilərə ödənilməli vəsaitlər		16,973	-	-	-	-	-	16,973
Digər maliyyə öhdəlikləri		541	-	-	-	1,484	-	2,025
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə təəhhüdlər		4,538	4,500	3,561	6,542	-	-	19,141
Cəmi faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri		23,321	4,500	3,561	6,542	1,484	-	39,408
Cəmi qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri		37,744	32,341	190,252	139,271	7,533		
Faiz dərəcəsinin həssaslıq kəsiri		41,284	27,147	(2,096)	(1,195)	(930)		
Məcmu faiz dərəcəsinin həssaslıq kəsiri		41,284	68,431	66,335	65,140	64,210		
Likvidlik kəsiri		42,911	22,647	(5,657)	(7,737)	(2,414)		
Məcmu likvidlik kəsiri		42,911	65,558	59,901	52,164	49,750		

Yuxarıdakı cədvəldə ödəmə müddəti ilə bağlı şərtlər müqavilə şərtlərinə uyğundur. Lakin fiziki şəxslər qüvvədə olan qanunvericiliyə əsasən depozit haqqında razılaşmanı belə razılaşmanın qüvvədə olduğu son tarixdən əvvəl ləğv etmək hüququna malikdirlər.

Dəyişən faiz dərəcəsinə baş verən dəyişikliklər hesabat dövrünün sonunda müəyyən edilmiş faiz dərəcələri üzrə təxminlərdən fərqli olduğu halda, qeyri-derivativ maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı dəyişən faiz dərəcəli alətlər üzrə cədvələ daxil edilmiş məbləğlər dəyişə bilər.

Bazar riski

Bazar riski bazardakı faiz dərəcələri və valyuta mübadilələrində dəyişikliklərin olması nəticəsində maliyyə alətinin ədalətli dəyərində və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətindəki dəyişikliyin yarana bilməsi ilə nəticələnən riskdir. Qrupun hər hansı mühüm kapitalı, sabit korporativ gəliri və ya derivativləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski faiz dərəcəsinə dəyişikliklərin gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə və ya maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərində təsir göstərməsindən yaranan riskdir. Risk Qrup tərəfindən üzən faiz dərəcələri olan borclar və aktivlərin uyğunlaşdırılması ilə idarə olunur. Bundan başqa, APIK rüblük əsasda aktiv və öhdəliklərin faiz dərəcəsi strukturunu ətraflı təhlil etməklə ümumi faiz dərəcəsi spredlərini təhlil edir. Aşağıdakı cədvəldə Qrupun mənfəət və zərər haqqında hesabatında bütün digər sabit saxlanılan dəyişənlər ilə birlikdə faiz dərəcələrində mümkün dəyişikliyə qarşı olan həssaslıq göstərilir.

Mənfəət və zərər hesabatındakı həssaslıq müvafiq olaraq 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərində saxlanılan üzən faiz dərəcələrinə malik alınıb-satılmayan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinə əsaslanmaqla bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcələrindəki ehtimal edilən dəyişikliyin təsiridir.

Valyuta	% dərəcəsinə artım 2013-cü il	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı 2013-cü il	% dərəcəsinə artım 2012-ci il	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı 2012-ci il
ABŞ dolları	1%	(20)	1%	(20)
AVRO	1%	(22)	1%	(22)

Valyuta	% dərəcəsinə azalma 2013-cü il	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı 2013-cü il	% dərəcəsinə azalma 2012-ci il	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı 2012-ci il
ABŞ dolları	(1%)	20	(1%)	20
AVRO	(1%)	22	(1%)	22

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrindəki dəyişikliklərin baş verməsi səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyərində dəyişikliyin yaranması ilə bağlı riskdir. Qrupun Müşahidə Şurası ARMB qaydaları əsasında valyuta mövqeləri üzrə hədləri müəyyən etmişdir. Xəzinədarlıq Şöbəsi gündəlik əsasda Qrupun valyuta mövqeyinə nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun alınıb-satılmayan monetar aktivləri və öhdəlikləri və proqnozlaşdırılan pul vəsaitinin hərəkəti üzrə müvafiq olaraq 31 dekabr 2013-cü və 2012-ci il tarixlərinə əhəmiyyətli dərəcədə məruz qaldığı valyuta riskləri göstərilmişdir. Təhlildə mənfəət və zərər hesabatında sabit saxlanılan bütün digər dəyişənlərlə birlikdə manata qarşı valyuta məzənnəsinin mümkün hərəkətinin təsiri hesablanır. Kapitala təsir mənfəət və zərər hesabatına olan təsirdən fərqlənir. Cədvəldəki mənfəət məbləğləri mənfəət və zərər hesabatı və ya kapitalda mümkün xalis azalmanı, müsbət məbləğlər isə xalis mümkün artımı əks etdirir.

Valyuta	Valyuta məzənnəsində artım (%) 2013-cü il	Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir 2013-cü il	Valyuta məzənnəsində artım (%) 2012-ci il	Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir 2012-ci il
ABŞ dolları	10%	(993)	10%	(790)
AVRO	10%	70	10%	70

Valyuta	Valyuta məzənnəsində azalma (%) 2013-cü il	Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir 2013-cü il	Valyuta məzənnəsində azalma (%) 2012-ci il	Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir 2012-ci il
ABŞ dolları	(10%)	993	(10%)	790
AVRO	(10%)	(70)	(10%)	(70)

Həssaslıq təhlili üzrə məhdudiyyətlər

Yuxarıda qeyd olunan cədvəllər digər ehtimallar dəyişmədiyi halda əsas ehtimaldakı dəyişikliyin təsirini əks etdirir. Ehtimallar və digər amillər arasında qarşılıqlı əlaqə mövcuddur. O cümlədən qeyd etmək lazımdır ki, bu həssaslıqlar sabit deyil və böyük yaxud kiçik təsirlər bu nəticələrə daxil edilməməli və ya çıxarılmamalıdır.

Həssaslığın təhlilində Qrupun aktiv və öhdəliklərinin fəal şəkildə idarə edilməsi nəzərə alınmır. Bundan başqa, bazarda hər hansı dəyişiklik baş verdiyi zaman Qrupun maliyyə vəziyyəti dəyişə bilər. Məsələn, Qrupun maliyyə riskinin idarə edilməsi strategiyası bazar dəyişiklikləri ilə bağlı riskə məruzqalma halının idarə olunması məqsədini daşıyır. İnvestisiya bazarları başlanğıc mərhələlərdən keçdiyi zaman, rəhbərlik tərəfindən görülən tədbirlər investisiyaların satılması, investisiya portfeli üzrə ayırmalarda dəyişikliyin edilməsi və digər qoruyucu tədbirlərin həyata keçirilməsindən ibarət ola bilər. Nəticə etibarilə, təxminlərdəki dəyişikliyin faktiki təsiri öhdəliklərdə özünü büruzə verə bilmir, lakin aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bazar dəyəri ilə qeyd edilir. Belə olan təqdirdə, öhdəliklər və aktivlər üçün ölçmə əsaslarının müxtəlif olması səhmdar kapitalında dəyişikliyə gətirib çıxara bilər.

Yuxarıdakı həssaslıq təhlilləri üzrə digər məhdudiyyətlərə Qrupun yalnız hər hansı dəyişikliyə proqnozlaşdırıla bilməyən mümkün qısa-müddətli bazar dəyişikliklərinə dair mövqeyini əks etdirən potensial riski göstərmək üçün şərti bazar dəyişikliklərindən istifadə olunması və bütün faiz dərəcələrinin eyni tərzdə dəyişəcəyi ilə bağlı təxminlər daxildir.

Qiymət riski olan məhsullar

Qrup, ümumi və xüsusi bazar qiyməti dəyişmələrinə məruz qalan məhsulları ilə bağlı qiymət riski ilə üzləşir.

Qrup, bazar mühitində baş verən mənfi dəyişikliklərdən yarana biləcək mümkün zərəri dövrü şəkildə təxmin etməklə, eləcə də zərər üzrə müvafiq məhdudiyyətlər, marja və təminatla bağlı tələblər müəyyən etməklə və onların tətbiqi vasitəsilə qiymət riskini idarə edir. İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri ilə bağlı olaraq Qrup, belə öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər vəsaitin itirilməsi riskinə məruz qalır. Lakin zərərin ehtimal edilən məbləği daha azdır, çünki öhdəliklərin əsas hissəsi kredit müqavilələrində irəli sürülən müəyyən şərtlərdən asılıdır.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sistemin işləməməsi, insan amili, fırladaçılıq və ya xarici hadisələrin təsiri nəticəsində yaranan zərər riskidir. Nəzarət sistemi düzgün fəaliyyət göstərmədikdə əməliyyat riskləri nüfuza xələl yetirə, habelə hüquqi və ya qanuni nəticələr, yaxud da maliyyə itkiləri ilə nəticələne bilər. Qrup bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını planlaşdırma bilməse də, belə riskləri nəzarət qaydaları vasitəsilə, eləcə də mümkün risklərin monitorinqini və onlara cavab tədbirlərini həyata keçirməklə idarə etməyə səy göstərir. Nəzarət tədbirlərinə vəzifələrin effektiv bölgüsü, çıxış, təsdiqləmə və üzvləşdirmə prosesləri, habelə işçilərin təlimləndirilməsi və qiymətləndirmə prosesləri daxildir.